

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDACluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
 Egész évre — — 62C
 Félévre — — 32C
 Negyedévre — — 17C
 Egy hónapra — — 6C
 Egy szám ára, pályaud-
 varon és vidéken is, 3 lei
 Bukarestben — 350

Csehszlovákiában
 Egy hónapra — 20 ck
 Egy szám — 1'20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 82. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Sziván 18. — 1923. június 2. Szomb.

Uj német ajánlat előtt

— Külpolitikai figyelő —

Hálistennek, hogy itt tartunk már: a szakadék peremén mégis megtorpannak a narcias kedvű népek. Az utolsó lépéstől visszarettennek és kísérletet tesznek, hátha lehet más-ként is. Ma már tudják a népek, mit jelent a háború és ezerszer meggondolják, mielőtt a kockát elvetnék. Ezen a héten két konfliktus is volt Európa keletén, amelynek feszültsége már-már elérte a mértéket, amikor a szikra kipattan, de a végzetes lépés előtt meggondolták magukat a vitaközö államok. Az angol-orosz konfliktus lényegesen enyhébb, mint néhány nappal ezelőtt, s a szovjet válaszigyűző állítólag teljesen kielégíti Angliát. A török-görög viszony, amely a hét elején ugyancsak háborus feszültséggel volt tele, mára egy békés meg-egyeződésben higgadt le. A szövetséges hatalmak az utolsó pillanatban mégis megborzadtak a keleti háború várható következményeitől és erős nyomást gyakoroltak a törökökre és görö-
 *
 A mai európai morál természetéből folyik, hogy Lausanneban Törökország volt az erősebb fél, aki ugyszólván diktálta a feltételeket. Hiába, a győző mentalitása ugyanaz, akár Clémenceannak, akár Izmed pasának hívják. A görög-török meg egyezés alapján véve nem volt más: a görögök maradék nélkül teljesítették a török követeléseket. A balkáni béke ilyenformán egyelőre biztosítva van és Görögországban megtették az előkészületeket a megvert hadsereg teljes leszerelésére. A hivatalos Athén így formulázta meg a helyzetet: „A forradalom befejezte misszióját.” Lehet, hogy van benne némi igazság, de valószínűbb, hogy a görög nép megelégedte a sorozatos háborúk és forradalmak nyomasztó terrorját és végre önmaga akar dönteni sorsa felől. Lausanneban egyébként a szövetségesek is meggyeztek Izmed pasával, kereskedelmi szerződés formájában. Anglia azonban aggódik, vajjon az angorai nemzetgyűlés ratifikálni fogja-e a lausannei szerződést, amely többé-kevésbé az engedékenységre és megértésre szellemében jött létre. Aqgra nagyon hetyke, a győző fölényes gesztusával nézi az eseményeket.

Az elcsendesedő Keletről az érdeklődés ismét visszaterelődik a békétlen Nyugatra. Közvetlen küszöbén állunk az új német jóvátételi ajánlatnak, amely német kormány-nyilatkozatok szerint elmegy a teljesítőképesség legvégső határáig. Pozitív adatok még nincsenek a jegyzék tartalmáról, a kiszivárgott hírek szerint a legutóbbi harmincmilliárdtal szemben Németország negyvenötmilliárd arany-márkát ajánl fel a szövetségeseknek jóvátétel fejében. Nagy lépést jelent ez az ellentétek kiegyensúlyozása féle és valószínű, hogy nem is az összeg nagyságán, hanem a nyújtandó garanciákon fog mulni a német javaslat sorsa. Ebben a tekintetben a német kormány beható tárgyalásokat folytatott a különböző gazdasági érdekeltségekkel, milyen mértékben hajlandók vállalni a jóvátétel garanciáját. Egyik érdekelt-ség sem zárkózott el mereven a garanciavállalás elől, de a mai Németország mechanizmusára jellemző, milyen mentalitással tárgyalnak ezek az érdekeltségek a kormánnyal. A német nagyipar ugyszólván mellékkormány szerepét és

hatalmát tölti be és akaratától nem kis mértékben függ a német béke sorsa. Most kiderült, meddig terjed a Stinnes-patrióták hazafias áldozatkészsége. A német nagyipar hajlandó ugyan ötszázmillió aranymárkára garanciát vállalni, ennek ellenértékéül azonban olyan kedvezményeket és privilégiumokat követel, amelyeket ha a német kormány teljesít, külföldi hitelképessége lényegesen megrendül. A német nagyipar egy fillért sem akar profit nélkül a haza oltárának szentelni. A mezőgazdasági érdekeltségek sem buzdólkodtak hazafias erényeik kimutatásában. Ok is hajlandók garanciát vállalni, de csak akkor, ha a kormány előre biztosítja a vagyoniállag sérthetlenségét. E szűkkeblűség ellenére a gazdasági érdekeltségek állásfoglalása mégis jelentősen megkönnyíti a német kormány helyzetét. A kormány mindenestre szükségesnek tartja kijelenteni, hogy ezt a kérdést minden befolyástól menten, teljesen függetlenül fogja megoldani és nem lehetetlen, hogy a gazdasági érdekeltségek szűkkeblű magatartása arra fogja indítani, hogy a garanciavállalás kérdését törvénnyel oldja meg és letörje végre az egyre erősödő mellékkormányokat, amelyek mint most kiderült, mégcsak nem is hazafiasak.

Hogy mi lesz az új ajánlat sorsa? Ha a Párisból érkező jelentéseket nézzük, ugyanaz, mint az előbbi. A tegnapi francia minisztertanács ismét kimondotta, hogy nem tárgyal addig a német javaslatról, amíg a Ruhr-vidéken meg nem szűnik a passzív rezisztencia. Érthetetlen volna ez a határozat, ha nem ismernénk már eléggé Franciaország Ruhr-politikáját. Miért ne tárgyalhatna Franciaország a passzív rezisztencia feladása előtt, ha szándéka van valaha kivonulni a Ruhr-medencéből. Ha a német ajánlat elfogadható, automatikusan kell megszűnnie a megszállásnak és akkor megszűnik a passzív rezisztencia is. A látszat az, hogy Franciaország nem látja még elérkezettnek az időt, hogy Németországgal a zöldasztalhoz üljön tárgyalni. Talán éppen ennek a hangulatnak tudható be, hogy Németország újabb ajánlatát csupán memorandum alakjában akarja eljuttatni a szövetségesekhez, ezzel akarván elejét venni az előzetes visszautasítás veszélyének. Nincsen kizárva azonban, hogy az ajánlat mégis eredményekre fog vezetni. Franciaország izoláltsága napról-napra teljesebb lesz s az utóbbi napokban legkitar-tóbb vazallusa, Belgium is lényegesen eltávolodott a francia állásponttól és az angolhoz közeledett.

Németországban bizakodó a hangulat s a reménykedés alapjául az új angol kormány összeállítása szolgál. Kétségtelen, hogy Baldwin kabinetje a maga nemében igen figyelemreméltó jelenség és a konzervatív politika legmarkánsabb egyéniségeit foglalja magában. Olyan derbors, mint lord Cecil, lord Curzon, lord Derby, Philip Lloyd George, Worthington Evans és Mack Kenna valóban felkeltheti a bizalmat azokban, akik egy jövőbelátó politikát szeretnének végre Európában. Am kérdéses, vajjon Németország számára a jóvátételi kérdésben hasznos jelent-e ez? A Baldwin-kabinetben ugyszólván egyenlő arányban oszlanak meg

a francia és német szimpátiák. S ha a franciák titkos reménykedéssel fordulnak Derby lord felé, ugyanezt tehetik a németek Robert Cecil és Mack Kennával kapcsolatban. Ez a kabinet a mai angol politika szintézisét jelenti és egész bizonyos, hogy egyetlen párt felé sem fog erősebben hajolni szimpátiája, mint amennyire a legszorosabban vett angol érdekek megkövetelik. Am éppen ez a remélhető objektivitása az európai kérdésekben nyújt biztatást a helyzet tisztázására. Ha a német ajánlat szerencsésen lesz megfogalmazva, minden valószínűség szerint megindulhatnak a megváltást hozó tárgyalások.

Tiltakoznak a kizárások ellen

Annulálják az Argetoianu-féle bonokat. Ismét kizár-tak egy képviselőt. A szenátus is megszavazta a Resica-törvényt

(Bukarest, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi parlamenti vereségek igazolomban tartják a főváros egész lakosságát. Az ellenzéki lapok hasábos cikkeiben tiltakoznak a kormány erőszakosságai ellen, ökölkormányt nevezik a Bratianu-kormányt és élesen kikelnek az ellen, hogy az ellenzéki vezéreket megfosztották szólási joguktól és kitiltották a parlament üléseiről.

Az egyesült ellenzék június harmadikán vasárnap a Dacia nagytermében tiltakozó népgyűlésen kívánja megbélyegezni a kormány parlamenti erőszakosságait. Ugyancsak ez alkalommal foglalnak állást a beszarabiai kivégzések és a megszavazott Resica-törvény ügyében. A népgyűlésen a nemzeti és parasztpárt vezérei közül Pan Halippa, Mihalache, Lupu, Madgearu, Vajda, Maniu és Filipescu szólalnak fel.

Megsemmisítik az Argetoianu-bonokat

Az Argetoianu-féle kincstári bonok ügyében kiküldött bizottság befejezte munkáját és ma benyújtotta jelentését a pénzügyminiszterhez. A jelentés részleteit eddig a legnagyobb titokban tartják. A „Presa” azonban beavatott helyről arról értesül, hogy a vizsgálóbizottság az Argetoianu által kibocsátott bonok megsemmisítését hozza javaslatba.

A jelentés indokolása kifejti, hogy Argetoianu és a Banca Comerciala között kötött szerződés államkölcsonról beszél. Államkölcson felvenni pedig csak a törvényhozótestületek által megszavazott külön törvény alapján szabad. Ilyen törvény nélkül senkisésem illetékes államkölcson felvételére. Már pedig Argetoianu kölcsonügyletét nem szavazták meg a kamarák.

Nem felelnek meg a bonok az államszámveteli törvényeknek

Megállapítja a bizottság azt is, hogy az Argetoianu által kibocsátott bonok nem felelnek meg az államszámveteli törvényeknek.

Az államszámveteli törvények megengedik ugyan ilyen államkincstári bonoknak kibocsátását, de jelen esetben megállapítható, hogy Argetoianu és a Banca Comerciala között kötött kölcsonról szól. Mindezen indokok alapján a bizottság a bonok megsemmisítését javasolja.

Tekintettel arra, hogy a bonok nagy része jelenleg külföldi bankok birtokában van, Bratianu Vintila gondoskodni kíván arról, hogy ezeket a bankokat károsodás ne érje.

Filipescut is kizárták a kamarai ülésekről

A kamara mai gyűlésén Rakovitzta tiltakozik a fürdőhelyeken máris tapasztalható áruszóra ellen és szigorú intézkedéseket követel.

A magyar numerusz klauzusz nemzetiséget csinált a zsidó vallásu magyarokból

Vázsonyi Vilmos okko Bethlenről és az Alliance Israelitéről

(Budapest, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk annak idején, hogy Bethlen István gróf magyar miniszterelnök külföldi körutjáról visszatérve nyilatkozott azokról a tárgyalásokról, melyet az Alliance Israelite kiküldöttjeivel folytatott Párisban a numerusz klauzusz kérdésében.

Bethlen az Alliance képviselői előtt kijelentette, hogy „Magyarország feláldozná életérékeit a numerusz klauzusz eltörlésével”. Kijelentette a magyar miniszterelnök azt is, hogy a numerusz klauzusz csak akkor lehet eltöröltni, ha a külföldi zsidók változtatnak a módszereken, ha azt a rossz hirt, melyet nekünk költöttek, elviszik tőlünk, ha ez az ország megint talpraállhat...”

Bethlen gróf miniszterelnök nyilatkozata a magyarországi zsidóság körében is nagy megrázkódtatást váltott ki. Ennek adott most kifejezést Vázsonyi Vilmos dr. az „Egyenlőség”-ben megjelent cikkével, melynek érdekesebb részeit itt közöljük.

A miniszterelnök ur — írja Vázsonyi. — amikor a jóvátételi bizottságtól a zálogjogok feladását kéri, önmaga külön zálogjogot statuál: zálogba veszi a zsidó vallásu magyar polgárokat. Ok az integritás és talpraállítás zálogos biztosítékai, amíg nem lesz meg a talpraállítás és az integritás, addig nem lesz meg az egyenlő joguk.

— Miért éppen a külföldi zsidóktól vár Bethlen segítséget? Miért nem a külföldi katolikusoktól, vagy protestánsoktól. Miért nem az angol protestánsokat fenyegeti meg, hogy zálogba tartja a magyar protestánsokat, ha az angolok nem segítenek.

— Valóban logikus, hogy a miniszterelnök ur el akarja hitetni, hogy a numerusz klauzusz nem a zsidók ellen irányul. Ez szerinte állami érdek és egyformán sújtja az összes intelligens elemeket.

Ki tehet róla, hogy ezt csak a zsidók érzik meg? Csak ok maguk miért akarnak nagyobb számmal beiratkozni az egyetemre, mint amennyi őket felekezeti arányszámuk szerint megilletné?

Hát itt egy kis tévedés van, miniszterelnök ur! Nem felekezetről, hanem fajokról regél a numerusz klauzusz. Az 1920. XXV. tc. szerint az illető népfaj vagy nemzetiség országos arányszámára irányadó. Ez a törvény tehát külön népfajt vagy nemzetiséget teremt a zsidó vallásu magyarokból. Ugyanakkor Párisban gróf Teleki és Bethlen István buzdogn magyarították, hogy a románok és csehek jogtalanul

sorolják fel a zsidókat külön fajnak, mert a zsidók a magyarsághoz tartoznak.

A magyar miniszterelnök nyilatkozata szerint azt mondja az Alliance tagjainak: „Az urak, akik Magyarország részéről 100 éven át a legnagyobb liberálisizmust tapasztalták, jótéteményeket élveztek, ekkor, amikor ez az ország bajba jutott, egyetlenegy lépést sem tettek az érdekeinkben. És nem tesznek ma sem, egyetlenegy lépést sem, amikor szomszédaink üldözik a magyar népet és a magyar intelligenciát.” Miniszterelnök Ur! Ki az az „urak”? Mit jelent ez a szó „az urak”? A külföldi zsidók Magyarországon se nem tapasztaltak, se nem élveztek semmit. A magyar zsidók pedig becsületesen teljesítették kötelességüket, dolgoztak és véreztek.

De egyben feltétlen igazat adunk a miniszterelnök urnak. Igaza van, amidőn az Alliancenak büszkén azt felelte, hogy „a numerusz klauzusz kizárólag magyar ügy”. Sohasem fog akadni magyar zsidó, aki ebben a kérdésben a külföld segítségét kéri. Sohasem fogunk odasülyedni, hogy a trianoni szerződésre hivatkozzunk ugyanakkor, amidőn a kurzus a városházán a trianoni szerződés alapján az elszakított részekben született zsidó választók ezreitől és tizezreitől tagadja meg a magyar állampolgárságot. A miniszterelnök ur tudhatná, hogy a külföldi zsidók emiatt megvetik a magyar zsidókat és kételkednek zsidó mivoltukban.

Valóban semmi kedvünk, hogy feltépjük a már hegedni kezdő sebeket, de szomorúan vesszük tudomásul, hogy a miniszterelnök ur, aki fájdalom, nem tudta külföldi sikerekkel lefegyverezni ellenfeleit, a belső politika terén úgy kívánt diadalt aratni a „fajvédőkön”, hogy egyszerűen magáévá teszi programjukat.

* Brázay kölni víze a szoba levegőjét fertőtleníti, tisztítja, felfrissíti. Mindenütt kapható.

**Harisnya, keztyű és kötött-
árukülönlegességek
eredeti gyári árban**

BLATT
1394
kötött-szövött áruháza
Cluj-Kolozsvár, Fötér 13

Halippt közli, hogy bár Bublovski és Tchacenko kommunisták amnesztiában részesültek, a konstancai hadbíróóság mégis Kisementbe szállította őket s a tapasztalatok szerint utközben bizonyára szökés miatt agyon fogják őket löni. Florescu igazságügyi miniszter megígéri, hogy vizsgálatot indít ebben az ügyben.

Bratianu miniszterelnök azután felolvassa az ülészaknak június 5-ig való meghosszabbításáról szóló királyi kéziratot.

Majd a kamara Gl. Filipescut a tegnapi verekedés miatt 10 napra kizárja az ülésekről.

Vaitoianu belügyminiszter a beszarabiai gyilkosságokról beszél és megismétli erre vonatkozólag a szenátusban mondott kijelentéseit. Halippa és Betzianu szerint a belügyminiszter menteni igyekszik a gyilkosságokat, ahelyett, hogy a bűnösöket üldözné.

Ezután a kamara megszavazza az írói tulajdon jog védelméről szóló törvényjavaslatot.

A szenátus is megszavazta a Resica-törvényt

A szenátus mai ülésén a bukaresti gyógyszerészeti fakultás föllállításáról szóló javaslatot tárgyalta. Rakovitz és Costachescu rámutattak arra a lehetetlen helyzetre, hogy ez a törvényjavaslat a kolozsvári, csernovitzi és jasi gyógyszerészeti fakultásokat meg akarja szüntetni és indítványozták, hogy a javaslatnak erre vonatkozó részét módosítsák.

A szenátus hozzájárul ehhez és a javaslatot azzal a módosítással fogadta el, hogy a már létező gyógyszerészeti fakultások továbbra is fennmaradnak.

Ezután a resicai törvényjavaslat tárgyalása kerül sorra. A javaslat ellen Grepsan és Coastachescu szólaltak fel, annak előnyeit pedig Sassu kereskedelmi miniszter ismertette. A szenátus a törvényjavaslatot megszavazta.

Magyarország elismerte az erdélyi birtokok kisajátítását

Bukarest, jun. 1. Az erdélyi kisajátítások ügyében Brüsszelben tartott román-magyar konferencián, az „Adeverul” értesülése szerint, megegyezés jött létre. Eszerint Magyarország elismeri Romániának azt a jogát, hogy közérdekből kisajátíthatja a kifogásolt birtokokat és elismeri azt is, hogy a kisajátítottak nem tekinthetők optálóknak, hanem távollevőknek. A kártérítési összeg ügyében megállapodás még nem történt.

Átadták a választ az orosz jegyzékre

London, június 1. Tegnap átadták Oroszország delegációjának az új angol választjegyzéket. A válasz engedékeny hangú.

* Elegáns tavaszi ruhákra legújabb divatu hímzések dívatlap szerint gyönyörűen készülnek a „Mühimzó szalonban” Str. Memorandului 15. (v. Unió-u.) Ugyanott plisszírozás, gouvirozás minden nagyságban.

Homunkulus

(2.) (Mose ben Maimon legendája)

— Uram és mesterem, — válaszolta az ifju, — még fiatal vagyok, nem tudom megkülönböztetni a jót a rossztól, még nem tudom meddig szabad az emberi szellemnek behatolnia a természet titkaiba. Ilyen merészséget azonban a földfiától bűnök tartok, csak a Teremtő haragját hívhatjuk ki!

— Minden, ami van, — válaszolta a mester, — az emberi szellemé, megfigyelheti, hasznosíthatja, ahogyan akarja. Kutasson és keressen, míg az igazságra talál s míg maga is világot tud teremteni.

— Uram, megrémítenek szavaid! Tiszteletlenség a Legmagasabbal szemben. Mégis követlek, bárhová is vezess. Ha te vezetsz, nem tévovázhatok.

— Nos, ismét látom, hogy érdemes tanítványom vagy, — mondotta Maimonides, mialatt a könyvespolchoz lépett és az egyik titkos fiókból hatalmas foliánt emelt ki.

— Olvastál ebből a könyvből? — kérdezte.

— Sokszor olvastam belőle a csodálatos dolgokat, meg valom, megdöbbenve és borzongva.

— Mi a véleményed az ebben a műben foglalt titkokról?

— Kételkedem bennök!

— Az ész meg akar bizonyosodni. Tegyük kísérletet!

Maimonides felütötte a foliánt és egyik részére mutatott.

— Itt van! Ölj meg egy egészséges embert, darabold fel a testét, a darabokat helyezd egy légmentes üvegbura alá, öntsd le olyan esszenciával, amely az életpalánta, a halhatatlanság balsama és az óriási erő virágának kivonatából van összevegyítve és ekkor a szétdarabolt test kilenc hónap múlva újból élni fog és sérthetetlen lesz és halhatatlan. Ezt kísérjük meg.

— Mester! Ki adja oda magát ehhez a veszélyes kísérlethez? — Kérdezte aggódva az ifju.

— Én vagy te! — válaszolta Maimonides.

— Döntse el a sors. De előbb esküdjünk meg az Örökkévaló nevére, hogy az élő a holt darabokat fejlődni engedi és bármilyen történet orvul nem törtszét az edényt, hogy a keletkező életet megsemmisítse.

Mindakettén a szent törvénytekerésre tették a kezüket és megesküdtek a Legmagasabbra. Sorsot vetettek és a sors a tanítványra esett. Maimonides idézte az élet szellemeit, az ifju, lélek nélkül omlott a földre. Maimonides feldarabolta a holttestet, üvegbura alá tette, ráöntötte a csodálatos balsamot, elhagyta a szobát, amelyet gondosan lezárt és három hónapig be nem lépett oda.

Csak a negyedik hónapban, kétségtől és ki-

váncsiságtól gyötörve, merte megnézni a halott hústömeget az üvegbura alatt. És lám, már nem azok a mozdulatlan husdarabok voltak, amelyeket oda helyezett, rendeződő emberi vétagok, kialakulóban és összeforrvá az üvegbura alatt. Boldogan tanítványa készülő ujjáéledésétől hagyta el a szobát és várt megint egy hónapig. Az ötödik hónapban már fel lehetett ismerni az emberi test formáját, a hatodikon az erek és az idegek is láthatók voltak és a hetedikén életet és mozgást lehetett megfigyelni. Most azonban félni és rémüldözni kezdett. A „Teremtés könyvének” igazáról meggyőződött, hirtelen borzadni kezdett a jövőtől.

— Minő veszély fenyegeti az emberiséget, ha teljes létté engedem érni! Ha ez az örökkévaló ember az ő erejével testvérei között elindul, nem fogják-e imádni, isteníteni és a szent kinyilatkozást, Mózes törvényeit nem fogják-e tagadni és végül elfelejteni?

Ilyen gondolatok gyötörték, amikor a kamrából elhagyta. Tétován és nehéz gondokba merülve lépett a nyolcadik hónapban ismét a születendő ember elé és megremegett, amikor a csaknem teljesen kialakult arc rámosolygott. Nem tudta tovább nézni a démoni vigyorgást és kirohant a kamrából.

— Ó, Istenem, mit tettem? Igaz, az embernek nem szabad tulmesszire hatolnia! Ami az ő körén túlterjed, a pokolhoz vezet!

Néhány nap múlva Maimonides a nagy gyü-

A prá

(Prága)

Akkor már ról, a nagy kedtünk a natra megál vasrácsos aj ómivü hús Rudolf csász csend volt, mélyen beép teste gulbas régi sejtelm neszelnünk: platon, a H mezése zaka volna azonn legromantiku halkuljon, lázongó gon vetettünk m nat alatt az magunk kör

És mo lett volna ideépíteni a avultságában mire zavari rettentő kus a legharcásb temetőszolga kihozta maga nekünk. — H meg jól . . . első embert. nek és fehér volt. — Elk mindegyik fé lapult — ige metőszolga mettek egym szer! a koldu és szutykos náak alatt!

— Bizo száju temetés első zsidó ne nagyot csoda a kajla koldu régi Traumbt ünnepesti ko nekfelett álló Löw rabbi sír domboruan, o egyensúlyozó harminc tanit nunk percre lóbalunk a

A harm sirral harmin rényen sorak lekezet tanács Hosszu mérle benne, hogy a ségtől megner megóvják, min ilyen démoni l Ennél a támaszkodtak, kezik, hogy Is a törvényt.”

A kilenc az elhatározás megsemmisíti. magával, amely kodásnál ledön zuzodott össze Maimonides láb szedni gondolat cához ment, k amelyek a tere bedobta őket a az életkedv e tak az udvarná A kivégzéstől u jében Afrikába hitsorsosai és a üntélt keserűs

A prágai zsidó temetőben

(Prága, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Akkor már alkony volt és mi a Mosz-Csehovról, a nagy orosz író hidjáról sietve leereszkedtünk a kicsi Meiselova-utcába. Egy pillanatra megálltunk a legrégebb zsidó templom vasrácsos ajtaja előtt, bekukkantottunk, ó milyen ómivű hűs levegő csapott meg, valamikor itten Rudolf császár zsidai imádkoztak, de most mély csend volt, a legbensőbb sarkok egyikében jómélyen beépítve a falba a Gólem ostromba teste gubbaszt, pillanatra elfogott bennünket a régi sejtelmes idők rémülete, ám csak fel kellett neszelnünk: a Meiselova mögött, a Wenzelsplatzon, a Hradsinon már az új idők új értelmezése zakatolt, hirtelen úgy voltunk: jólesett volna azonnal visszasülyedni a legcsendesebb, legromantikusabb időkbe, szoltam barátomnak: halkuljon, lobbantsuk ki homlokunk mögött a lázongó gondolatokat, pillanatra még számot vetettünk minden adottságunkkal, azután villanattal alatt az egész való világot lesülyesztettük magunk körül.

És most gyérünk a temetőbe. Nem, nem lett volna szabad ezt a kokett kis pavillont ideépíteni a bejárat elé, mindent a maga régi avultságában kellett volna meghagyni, valóban mire zavarnánk a halottakat a mi életünk rettentő kuszátságával! Azután kinyaláboltuk a legharcsásbbszajú embert: a prágai zsidó temetőszolgát, aki minden történelmi ismeretét kihozta magával a sírok közé, hogy világítson nekünk. — Hatszázhat — mondotta — jegyezzük meg jól . . . hatszázhat, akkor temették ide az első embert. — Hogy hívták? — Sára Meiselnek és fehér főkötője és löherés medáliája volt. — Elkezdünk kanyarogni a sírok között, mindegyik földhányás felett négy-négy sírkő lapult — igen — mondotta a harcsásbbszajú temetőszolga — kicsi volt a hely és négyszer temettek egymásföle . . . — Ó négyszer! négyszer! a koldust a gazdag bankárra temették rá és szutykos cselédek fekszenek polgári matrónák alatt!

— Bizony — szólalt meg ismét a harcsásbbszajú temetőszolga — Bassev von Traumburg az első zsidó nemes, a magyar Maróti-Fürstök öse, nagyot csodálkozna, ha lábánál észrevenné azt a kajla koldust, akit hozzátettemek és aki a régi Traumburg-kuriára járt el péntekenként az unnepesti koncert. Csak a tudomány, a mindegyik felett álló titokzatos kabalisztika, a teremő Löw rabbi sírköve állott az ösvény szélén olyan domborúan, olyan bölcsen, olyan mindent kiengesztelően és kiegyenlítően, két szélén a harminc tanítványával, hogy meg kellett állnunk percere és meg kellett emelnünk és meglóbalnunk a mindent üdvözítő tudományt.

A harminc tanítvány harminc lesüppedt serral harminc legkisebb sírkövel olyan szerényen sorakozott a nagy Löw rabbi mellé,

lekezet tanácsa elé járult és ott elmondott mindent. Hossza mérlegelés után a bölcsök megegyeztek benne, hogy az emberiséget a nagy szerencsétlenségtől megmentésük és hogy Isten megbecsülését megóvják, minden esküt meg lehet szegni és az ilyen démoni lényt meg szabad ölni!

Ennél a döntésnél a zoltár egy szakaszára támaszkodtak, mely hangzik: „Ha pedig ideje érkezik, hogy Istenért cselekedjete, pusztítsátok el a törvényt“.

A kilencedik hónap elején Maimonides azzal az elhatározással lépett be a kamrába, hogy művét megsemmisíti. Egy kutyát és egy macskát vitt magával, amelyeket egymásra szabadított. A marakodásnál ledöntötték az üvegburát. Ezer darabra zúzott össze az üveg és halott hústömeg zuhant Maimonides lábához. Amikor ismét rendbe tudta szedni gondolatait, elásta a hullát és könyvespolcához ment, kivette onnan a gonosz könyveket, amelyek a teremtsérről és a gyógyításról szóltak és bedobta őket a tűzbe. Ettől kezdve a szerencse és az életkedv elhagyta. Irigy tudósok megrágnak az udvarnál és tiltott büvészkedéssel vádolták. A kivégzéstől úgy menekült meg, hogy még idejében Afrikába szökött. Amde ott is üldözték, hitsorsosai és a hitetlenek ellenségei lettek és élete megettelt keserűséggel.

Sas László fordítása

hogy akiben van szív és romantika a talmudi műhely melegsége iránt, annak rá kell ejtenie némi könnyűt ezekre a kicsi süppedt, sírokra. Milyen régi idők voltak is azok! Ok akkor még csillagászáttal foglalkoztak, bársonyekékben özet kergettek a császári vadászkeretekben. Halottak és mozdulatlanok, hagyjuk meg ép-ségben az ő agyaglábú különlegességeiket.

Ilyen megadással, a régi időkre ráhagyással tapogattuk ki a kohanták és a léviták apró reliefjeit is a sirtáblákon, a márványokon mindenkinek kimetszették osztálykülönbségét: a kohantáknak feltartott kézfejeiket, a lévitáknak kiskorsókat. Akit Löwnek hívtak, annak oroslánt rajzoltak a sírkövére, akit Beernek, medvét. Csak az idő nem állott meg kellő tisztelettel ezek előtt a jelvények előtt, maró fogával mindegyiket kikezde, még tíz év, még ötven, még száz, a cimerek le fognak porlani. A harcsásbbszajú temetőszolga azt mondta: — bizony . . . talán még előbb

is . . . le fognak porlani.

Azonkívül a technika is borzalmas dübörgéssel közeledett a legrégebb temető felé. A temető négy oldalán négy hatalmas bérházat húztak tel, a temetőkert egyik végénél pedig valami betoncsatorna indul valami nagy gyárhoz. A Mosz Csehovon most, alkonyban, fővő gondokkal mennek át a műhelyekből a külvárosokba az izzadképű munkások, a Hradzinban, amely a temetőből is jól látszik, Masaryk gondolkodik a demokratizálás, amely új lehetőségein, a Husszovatsidából, ami megint csak közel van, nagy barna aktatáskával Becska pénzügyminiszter fordul ki, a Vilsonova-nadrassira beérkezett a szlovenszkói gyors, gyarak eltűnkölték magukat, könyvelési irodákban sietséggel most csinálják a napi elszámolást . . . az egész békétlenítő dübörgésben ezen az estén egyetlenegy lágyabb akkordot vettem ki, azt a vékonyat, sikoltót és siránkozót, amellyel az egyik közeli emeletről Peer Gynt-szűitje a porladt sírokra pergett.

Ben Ami

Megálltak a vonatok Belgiumban

Sztrájkba léptek az összes mozdonyvezetők

(Brüsszel, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belga vasutassztrájk, amely már napok óta lappang és egyes helyeken ki is tört, tegnap komolyra fordult. A mozdonyvezetők az egész országban megtagadták a szolgálatot. A vasutigazgatóság mérnököket állított a helyükre, de ezek kép-

telenek a mozdonyvezetőket pótolni. Csak kevés vonat indul. Brüsszel és Antwerpen között, a legforgalmasabb vonalon, mindössze napi négy vonat közlekedik. Ha a sztrájkolók a legközelebbi napokban meg nem egyeznek az állammal, az összes vonatok megállnak.

Végetért a ruhrvidéki kommunistasztrájk

Letartóztatták a pártvezetőket. Kétszáz vasutascsaládot kiutasítottak. Százhuszonhétmillió márkát foglaltak le eddig a franciák

(Essen, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A rendőrség hosszas nyomozás után olyan adatok birtokába jutott, amelyek elvezettek a kommunista összeesküvés főfőszékéhez. Csütörtökön a késő esti órákban egy szakasz rendőr vette körül a kommunista-párt titkos helyiségét és az ottlevő vezetők közül kettőt letartóztattak. Ugyanakkor éjjel még tizennégy kommunistát fogtak el. A rendőrség pénteken délelőttig a szervezkedés minden anyagának birtokába jutott. Megtalálták a résztvevők névjegyzékét és ennek alapján már pénteken megkezdtek a házkutatásokat és a további letartóztatásokat. A házkutatások alkalmával sok fegyver,

és robbanóanyag került elő. Egész halom agitációs röpiratot találtak. A rendőrség tovább nyomoz.

A kommunistalázadás retorziójaképpen a mainzi vasuti kerületből csütörtökön kétszáz vasutast családotól kiutasítottak. Franciaellenes agitáció miatt ugyancsak kiutasították a höchsti Wolff-féle festékművek tizennégy igazgatóját. Együttal a gyár vonatát is letartóztatták. A franciák és belgák a megszállás óta százhuszonhétmillió márkát foglaltak le, amelyből másfélmillió márkát kivételével az egész összeg a franciákra esik.

Düsseldorf, június 1. A sztrájk a Ruhrvidék egész területén végetért. A munkát felvették.

Bezárták a kolozsvári egyetemet

Nem zárják le a tanévet. Jövő tanévben három félév lesz. A bukaresti politechnikum hallgatói kiváltak a diákmozgalomból. Anghelescu nem hajlandó a numerusz klauzusról tárgyalni

A bukaresti diákság lemondott a numerusz klauzusról

(Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári egyetemi életnek ezévi sokat zaklatott fejezete mára lezárult. Hosszas előértekezletek után az egyetemi tanács tegnapi ülésén az előadások berekesztését határozta el. Ezzel az intézkedéssel az egyetemi tanács megváltoztatta korábbi határozatát. Május elején ugyanis az egyetemi tanács elhatározta, hogy az előadásokat a rendszer tanév végéig folytatja; felhívja a sztrájkoló diákságot az előadásokon való megjelenésére és azok részére, akik az előadásokat rendszeren látogatják, megtartják az évről évre szigorlatokat.

A tegnapi határozat szerint csupán az előadásokat rekesztették be, de nem rendelték el egy szerszám a tanév lezárását is, hogy az évről évre szigorlatok is elmaradnak.

Összel tartják meg a szigorlatokat

Az egyetemi tanács módot kíván nyújtani az egyetemi hallgatóknak arra, hogy az így elvesztett félévet pótolják. Ecélből a jövő tanévben három szemeszter lesz, amelyek közül az elsőt a folyó tanév második félévének számítják be. Erre a félévre a beiratkozások augusztus 15-én kezdődnek, az előadások november közepéig tartanak. November 15-én kerül sor a most elmaradt évről évről szigorlatokra is. Csak a szigorlatok terminusának lezárulása után kezdődik meg a tulajdonképeni két féléves jövő tanév.

Az egyetemi tanács hangsúlyozza, hogy ez a megoldás csak arra az esetre szól, ha a zavargások meg nem ismétlődnek. Ha a diákagitáció öz-

szel újra megindulna, úgy a hallgatók elvesztik a folyó tanévet.

A politechnikum hallgatói tanulni akarnak

Valószínűnek látszik, hogy a diákság saját érdekében respektálni fogja az egyetemi tanács határozatát és kívánságát. Erre mutat az a távirati jelentés is, amely szerint a bukaresti politechnikum hallgatói írásban jelentették be a közmunkaügyi miniszternek, hogy ősszel hajlandók az előadásokat a normális mederben megkezdeni.

Egyszersmind kérték a minisztert, engedélyezzen számukra augusztus elsejétől november tizenötödikéig tartó pótszemesztert, amely pótolná a most elvesztett félévet.

A bukaresti diákság lemondott a numerusz klauzusról

Tegnap újabb bizalmas minisztertanács volt. Anghelescu közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy a numerusz klauzusra vonatkozólag nincs módjában eddigi felfogásán változtatni, azonban a foganatosított fegyelmi intézkedéseket a kormány revízió alá veszi és a diákság anyagi követeléseit teljesíteni fogja. Azután bejelentette, hogy diákküldöttség kereste fel, amely kijelentette, hogy a bukaresti diákság lemond a numerusz klauzusról.

Rézműves, rézöntő
és gépjavító műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

Holnap indul a hajó...**Uj hazát kereső ukrán zsidók. A Rotterdami kikötő hazátlan lakói**

(Rotterdam, május közepe. Az Uj Kelet munkatársától.) A tenger kékjét az ég biborvörös uszályai cifrázzák meg. A nap kigyulladt arcát bele mártja a kék tükörbe és azután elstilyed az ég végtelenjébe. Nagy tengeri hajók sokszínű zászlói úgy tűznek bele a szinpompába, akár egy véres kiáltás az éjszakába. Duhajos legények, akik estére kibujnak a hajók feneketlen gyomrából, rikoltó nótákat marsolnak éjszakai életük elé. A korcsmák áporodott mennyezetére harmonikák, furesz tüdejű hangszerek rikoltják fel acélhuru szájukat. A khaosz zürzavaros hulláma angol, francia, német, hindu emberpárai, kiket eddig üzött a kenyér, a finánc-határok nevetős szatirjai markukba rejtik gunyukat.

A tenger az csöndes, szerelmes csókt hullámjaival körüludvarolja az öles hullámot papír játékszerét, az Amerikába induló pécélbordájú személyszállító hajókat. És a kék üveg-tükrön nyolc napig nagy épületekbe szorított ember-tömegek feszítik fel pillantásukat a kék ködökbe vesző aranymezők, fekete gyémántrétek, felhő-kig ásitó bérpaloták, bűgő gyárkémény-erdők és szárazkenyeret adó munkahelyek felé. Mennek az új-világ felé, azok akiket innen a háborgó kráterből kivetett a lava, azok akiket az utcák szélére vetett a sors és ösztönös ember-séggel sárga fogukat még puba kenyérbe szetretnek belefeszíteni.

Holnap az a hajó indul, — mondja valaki. Vak üvegszemek, fehér mező, metszett kémlelő lyukak merednek rá a kék tükörre. Holnap sorsok, embersorsok csúskódnak mögöttük, lekockadt fejeknek gondmarta párázata homályosítja majd a fényes ablaküvegeket. Holnap már lent, még a kémlelő lyukak sora alatt is, a fedélközön reménysegek, álmok, tervek kanyarodnak bele a villanylámpák sárga fénygömbjébe, embertestek éjszakánként dantei összevisszaságban ringnak az öles habok hátán.

Holland társaság hajója, mondja megint valaki, ukrániai zsidókat visz Argentínába. A tengerpartján az emelő rudak, a zászló erdők, az egymásra futott hajók alvó sora mellett van a hajózási társaság utast gyűjtő háza. Magas, ormatlan ház, a homlokáról hideg ásit bele a meleg nyári estébe.

Fedélközi utasok valamennyien. Messze országutak, buja kenyeret termő mezők mellett meghuzódó gazdag faluk, városok uccáiból üzte el őket a butaság és az éhség. Szemükre meg az agyukra a nyugalom meg egy darab puha kenyér tükrözött rá furcsa konturjait.

Ukrainából jönnek. Mennek a tengeren túlra. Asszonyok, akiket a belőlük pattant életek soványra szívtak. Emberek, akik a lelkük mélyén már semmitsem akarnak, csak munkát és nyugalmat.

Bent a nagy teremben a sarkok mélyéről már a középre lopódzott az este, sötét lesz és a remegő sárga rózsába gyulladt villanylámpa hiába küzködik vele.

Négy száz ember, vegyest férfi asszony meg gyerekek. Az álom órája surran be a sötéttel. — Holnap indul a hajó, — ott álmoskod az alvó arcokon.

Ez itt egy család. Hosszú csontú férfi, izmos karján két ijedt lélekzetű gyerek álmódja feje alá a puha vánkost. Ő is alszik. Régi pogromok visszajárása most is barázdákat szakít az arcán. Fekete szakállal övezett szájaszéle mozog. Almodik. A fekete százak véres pikája fordul talán a mellének, ezüst haju saját, vagy kis síró gyereket százszor, ezerszer megkorbácsolt második énjét oltalmazza a haláltól. Mert most ökolbe szorul az egyik keze. Azután az álom felemeli, odacsapja feketén fényes kaftánjára. A pika hegyéből kiütötte a halált. Alompókhálóza arcán biztosan az iszonyatok képei filmeznek megint. Az asszony csonttá száradt. Lelógó melléből már csak vért szívhatott két éhes gyerekszáj. Üveges szempillájára nem tudja az álom idegesillapító mézét ráhullatni. Mennek, mert menniök kell, korbácsolt sorsukat már tovább nem bírják, egy nyugodt éjszakába sze-

retnek elsírni életük tragédiáját és a két induló ember arcáról kisimitani a félelem szakítottó ráncokat.

Igy végig a nagy teremben. Ukraina földjéből négy száz ember.

Most ráhalkul a szívek viharos verésére a szordinó.

— Mi lesz, sóhajt fel egy asszony, tarka párnák takarják el a testét, csak okos két szeméből villamoz ki a feketeség, amelynek árjában tüzmáglyák lángosodnak. A gyermekei

Elrendelik a görög hadsereg leszerelését**Románia tiltakozott a görög-török egyezmény ellen. Törökország lemondott Castellorizzo szigetéről**

(Lausanne, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A konferencia gazdasági bizottsága közölte a szövetséges szakértők és Törökország között létrejött megállapodásokat. A kereskedelmi egyezmény egyes pontjai

Románia és Szerbia tiltakozását

váltották ki. A törökök lemondtak Castellorizzo szigetéről.

A szakértők jelenleg Bulgáriának az Égei-tengerhez vezető szabad utra vonatkozó kérését tárgyalják, amely a neuillyi békeszerződésben már meg volt ígérve. Nehézségek mutatkoznak a törökországi idegenek védelméről szóló tanácskozáson Izmed pasa intranszigienciája miatt.

A Havas-ügyneként jelentése szerint a török

PALESZTINA-MUNKA

Uj negyed Jeruzsálemben. A város mellett emelkedő hegyen épül a „Sáaré Cheszed“-negyed. Eddig már száz ház készült el, e héten újabb hét ház építését kezdték meg. Tero szerint kétszáz ház lesz a negyedben. Minden tag kap 176 font építkezési hitelt tizennyévi részletfizetésre. A „Sáaré Cheszed“ és Kneszeth Jiszraél között nagy telket vásárolt egy negyven tagból álló jemenita csoport. A napokban megkezdik a kertés házak építését. Mellettük egy aleppoi csoport is vásárolt telket és megkezdik az építkezést.

Fizetésleszállítás. Jeruzsálemből jelentik: Április elsejétől kezdve a kormány leszállította tisztviselőinek fizetését. Ez az intézkedés nemcsak azért hasznos, mert megtakarítást jelent az államháztartás javára, azért is, de mert hozzájárul a drágaság csökkentéséhez. Ugyanis egy pár ezer állami tisztviselő a négy év előtti fizetést kapta, dacára annak, hogy a megélhetés azóta több mint a felével olcsóbbodott. Ezek az emberek könnyen szórhatták a pénzt s oly magasra srófolták fel a labbéket és a piaci árakat, hogy a gazdasági helyzethez igazodó jövedelemmel rendelkező magánosok nem követhették őket. A fizetések leszállítása arra szorította őket, hogy jobban igazodjanak a reális árak után. Ez a leszállítás a cionista vezetőség költségvetésére is könnyítőleg fog hatni.

Román író Palesztinában. Haifából jelentik: A napokban ideérkezett L. Florin, a román földrajzi intézet tagja, egy pár heti palesztinai tartózkodásra. Impresszióiról beszámol majd az „Adeverul“ és „Diminațea“ lapokban.

A Népbank sikere. Jeruzsálemből jelentik: A napokban jelent meg a középosztály szövetkezeti bankjának, a Népbanknak beszámolója az elmúlt üzleti év működéséről. Az üzletmenet a multévihez képest nagy fejlődés mutat. A pénztár forgalma 60 ezer egyiptomi fonttal nagyobb a tavalyinál, az átmeneti számla 18 ezer rel, a betétek közel duplájához emelkedtek. Az év folyamán hitelt nyújtott tagjainak 110 ezer font összegben. A bank nyeresége 3250 egyiptomi font.

Irodalmi vendégek. Haifából jelentik: A napokban a következő írók jöttek az országba tanulmányuttra: S. E. Man bejuruti arab-zsidó író az „El alam el Iszrail“ szerkesztője; Ireme Kraft, amerikai író, a New York Times munkatársa és a Jewish Chronicle newyorki levelezője; Luise Kron hies finn író, akinek több mint husz regénye jelent meg. A „Cion leányai“ német fordításban is napvilágot látott. Most új két regény írására készül. Egy törté-

elveszttek, ők csak ketten mennek. Ott a szíve táján, ahonnan négy ember indult az életnek négy sebből a fájdalom vérvörös cseppjei hullanak.

— Megölték mind a négyet.
— Holnap indul a hajó.

A hajó vakszemei kigyulladnak. A kémlelő lyukakból, mint az emberi szemekből a hullámok cseppjei úgy hullanak vissza a tengerbe, mintha emberi könnyek lennének.

Bartos Ede

bonok tervezett szabályozása Franciaországnak évenként százmillió frank veszteséget okozna.

A görög-török egyezmény következménye, hogy a forradalmi kormány vezére, Plasztiras ezredes kijelentette, hogy a kormány nemsokára

kibocsátja a leszerelésről szóló rendeletet,

mivel a béke aláírása biztosítva van. A forradalom missziója ezzel befejezést nyert és megejtik a választásokat, amelyen a görög nép önmaga dönthet további sorsa felől.

Páris, jun. 1. A „Liberté“ angol forrásból jelenti, hogy a török hajóknak orosz kikötőkben való lefoglalása miatt az angorai kormány eltiltotta szovjethajóknak a török kikötőkbe való befutását.

nelmi regényt akar írni a palesztinai keresztény uralom idejéből és egyet a cionista harcok életéből. E két regényhez gyűjté az anyagot Palesztinában.

Uj tengerifürdő Jaffában. Jaffából jelentik: A tel-avivi városi tengerifürdő mellett most újabb fürdőt rendezett be egy jaffai zsidó a várostól délre a N'vé Sálom-negyed mellett. Ugyanis a község régi kórházépülete évek óta üresen állott a tengerparton és semmi hasznat nem hozott. A bérlő azon a helyen tengeri fürdőt és sanatoriumot rendezett be. A fürdő a jaffai lakosság igényeinek megfelelően van berendezve és a sanatorium mellett szép park is van 11.000 négyzetöl kiterjedésben.

* **Bürger-gyárak Tg.-Mures vegyészeti osztálya szállít minden mennyiségben terpentint és ásványolajmentes carbolineumot.**

Az Uj Kelet napilapja
Az Uj Kelet jelölése
Előfizetési ár félévnyi
Felelős szerkesztő

— A Bukarestből városba a ben ünnepe

— S Viatort, a az erdélyi Vajda Sándor Scotus Viatok vezetői tárgyalások napig Koloz

— A várják. Bu külügyminis kezik.

— V Az éjszaka zsilipeit és dögletes büvizzel telt nak semmi rendelkezése nyílik.

— Ar jelentik: Mé volt Aradon következtében Kereskedőkön esést várnak lejes árban kedésen kivü előidézte, hog kereslet megc

— Mi zével. Amik nyomultak térium rendelami értékek került el Kö és betétköny benjárással s zék végül u szerezni, hog vitt igazoló az árvák pé nál helyezte országon lév tette ki s ig pénzt.

— Uja gató ellen. Miklós, a cső igazgatója elle ponti rendőrka Janos, aki tiz karított pénzé rendőrség átte ügyiratok kie

— Öss vezményben bizottságát. lemügyi minis amelyek az or kedvezménybet illetéket megál zottság fog m Szana Zsionm köre Tames-, rületére terjed Háromszék-, U Márosterda-, C boka-, Besztor Alsófehér-, Bih ben fog működ Izsó, Wertheim A bizottságok

— Feler karestből jelent elé terjesztette szóló törvényja

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási zsidóság napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

A szerb királyi pár Bukarestben. Bukarestből jelentik: Vasárnap érkezik a fővárosba a szerb királyi pár, hogy családi körben ünnepelje meg házassági évfordulóját.

Scotus Viator Kolozsváron. Scotus Viator, a nagynevű angol publicistát ma délelőtt az erdélyi közélet több kiválósága látogatta meg Vajda Sándor volt miniszterelnöknél lévő lakásán. Scotus Viator a délután folyamán a politikai pártok vezetőivel tartott hosszabb információs jellegű tárgyalásokat. Az angol tudós és publicista néhány napig Kolozsváron marad.

A görög külügyminisztert Bukarestbe várják. Bukarestből jelentik: Alexandris görög külügyminiszter a jövő hét elején Bukarestbe érkezik.

Vasárnap megnyílik a strandfürdő. Az éjszaka folyamán megnyitották a Szamos zsilipeit és a Szamosárok, amely hetek óta dögletes büzzel árasztotta el a környékét, újra vízzel telt meg. Így a strandfürdő megnyitásának semmi sem állja útját és a városi tanács rendelkezései szerint vasárnap reggel megnyílik.

Aradon olcsóbb lett a cukor. Aradról jelentik: Mág egy héttel ezelőtt ötven lejen felül volt Aradon a cukor ára, mely a lej javulása következtében most negyvenkét lejre szállott le. Kereskedőkörökben a detailforgalomban újabb áresést várnak és mint hírlík, Galacban már 38—39 lejcs árban kínálják a hollandi cukrot. A lej emelkedésén kívül a cukor olcsóbbodását állítólag az ís elüldözte, hogy a cukor ára a világpiacra is — a kereslet mecsappanása miatt — jeleutékenyen esett.

Mi van a kolozsvári árvaszék pénzével. Amikor a román csapatok 1916-ban be nyomultak Erdélybe, a budapesti belügyminiszterium rendelkezése a város vagyont és az általam értéket Budapestre szállították. Ekkor került el Kolozsvárról az árvaszék értékpapirjai és betétkönyvei s azóta még diplomáciai közbenjárással sem tudták visszahozatni. Az árvaszék végül úgy próbálta meg pénzét visszacserezni, hogy eljárást indított a Budapestre vitt igazoló okmányok megsemmisítésére, mert az árvák pénzét ténylegesen kolozsvári bankoknál helyezték el. A járásbíróság a Magyarországon lévő letétjegyeket semmisnek jelentette ki s így az árvaszék végre fölveheti a pénzét.

Ujabb feljelentés Zsigmond bankigazgató ellen. A letartóztatásban lévő Zsigmond Miklós, a csődbejutott kolozsvári Agrárbank volt igazgatója ellen ma újabb feljelentést tettek a központi rendőrkapitányságon. A bank áldozata Matia János, aki tizenegyezer lej betétjével egész megtakarított pénzt elvesztette. Ezt az újabb aktát a rendőrség átteszi az ügyészséghez, hogy a többi ügyiratok kiegészítésül szolgáljon.

Összeállították az iparpártolási kedvezményben részesülő vállalatok adókövető bizottságát. Bukarestből jelentik: A kereskedelmiügyi miniszter hét bizottságot állított össze, amelyek az ország területén működő iparpártolási kedvezményben részesülő üzemekre kivetendő adóilletéket megállapítják. Erdély területén két bizottság fog működni, a temesvári, amelynek tagja Szana Zsigmond és dr. Axel Rudolf. Ennek hatásköre Tamas-, Krassószörény- és Hunyadmegye területére terjed ki és a kolozsvári, amely Brassó-, Háromszék-, Udvarhely, Kisküküllő-, Nagyküküllő-, Márosterda-, Csik-, Kolozs-, Szilágy-, Szolnokdoboka-, Beszterce-Naszód-, Tordaaranyos-, Fogaras-, Alsófehér-, Bihar-, Szatmár- és Maramarosmegyékben fog működni, tagjai dr. Desila Virgil, Sebes Izso, Wertheimer Miksa és Bejenaru János lettek. A bizottságok azonnal megkezdik a munkájukat.

Felemelik a községi illetékeket. Bukarestből jelentik: A kormány tegnap a parlament elé terjesztette a községi illetékek felemeléséről szóló törvényjavaslatot.

Erdélyből fedezik a főváros tűzifa-szükségletét. Bukarestből jelentik: Sassu minisztert a minisztertanács felhatalmazta, hogy a főváros tűzifaellátásáról az erdélyi faraktárak útján gondoskodjék.

Héber-keresztény templomot építenek Londonban. Londonból jelentik: Stepney püspöke a husvéti ünnepek alkalmából kibocsátott pásztorlevelében felszólította Anglia keresztényeit, hogy adakozzanak egy héber-keresztény templom javára, amely a keresztény eszme legméltóbb kerete lenne. A templom élén héber-keresztény lelkész állana és az istentiszteleteket, az anglikán ritus szigorú megtartása mellett, héber nyelven fogják tartani. Előkelő arisztokraták támogatják a mozgalmat.

Százmillió kárt okoztak a kolumbácsi legyek. Bukarestből jelentik: Az állatorvosi egyesület tegnapi ülésén Ciurea professzor közölte, hogy a kolumbácsi legyek százötvenezer marhat pusztítottak el és százmillió kárt okoztak. A kormánynál intervenálni kell, hogy Románia segítségére legyen Szerbiának a legyek petéinek gyökere kipusztításában.

Zita Lequentinóba költözik. Madridból jelentik: Zita királyné június 6-án állandó tartózkodásra családostól a nemrégén vásárolt lequentinói kastélyba költözik. Azok a hírek, amelyek szerint az exkirályné később Ausztriában fog letelepedni, még nem nyertek megerősítést.

Keresik Ali pasa kincseit. Londonból jelentik: Több mint egy évszázad mult el azóta, hogy Albániának hatalmas uralkodója, Ali pasa, aki az „oroszlán“ melléknevet viselte és aki mint haramia kezdte pályáját, terrorizálta a Balkánt. Ali pasa megölte fivérét és anyját s 1786-ban följánlotta szolgálatát a török szultánnak, aki öt Janina pasájává nevezte ki. Ezután leigázta egész Albániát, az Epiruszt és Tesszáliának egy részét, valamint az egész északkeleti Görögországot. Még Napoleonnak is a szövetségese lett, de később elárulta szövetségét és titokban az angolokkal szövetkezett. Elbizakodottságában megtagadta az engedelmisséget a portának is, úgyhogy Törökország fegyveresen lépett föl ellene. 1820-ban az ottomán csapatok megtámadták Ali pasa országát, de husz éven át eredménytelenül ostromolták Janinát, amelynek ura a várost inkább fölégette és azután vonult vissza az erődbe. Itt esett el végső útközetben, nyolcvan éves korában. A Sunday Express athéni erőd helyén a régészek most ásásokat rendeznek, mert azt hiszik, hogy meg fogják találni Ali pasa híres kincstárát. Eddig tíz méter mélységben egy kilométer hosszú alagutra bukkantak, amilyen ezen a terepen több is van. Az alagutlabirintusban egyelőre huszonöt emberi csontvázat szedtek össze, amelyek a monda szerint Ali pasa szolgálóinak maradványai, akiket azért gyilkoltatott le, mert ki akarták fürkészni az alagutak titkát. A főalagut egy kriptánál végződik, ahol a kincsek rejtekhelyét sejtik. Ezen a rejtekhelyen a fölfevés szerint tizenhat ládában ötvenötmillió egyiptomi aranytallért (egy ilyen tallér 10—12 frankot ér), nagyszámu ékszert, szőnyeget és más értékes tárgyakat rejtett el Ali pasa, aki ezeket a kincseket mohamedán templomokból rabolta el és hordotta össze.

Nyolc év után felfedezett gyilkosság. Jasiból jelentik: Coragea Mihai cipész örökségi ügy miatt összezördült testvéreivel. Bosszúból Jacob nevű fivérét és két nővérét feljelentette a rendőrségen, hogy 1912-ben közös erővel meggyilkolták Varonovici Teodoriát, régi haragosukat. Az áldozat holttestét egy szemétdombban földelték el. A kiszállott rendőri bizottság a jelzett helyen rátalált az áldozat csontjaira. A tetteseket, akik teljes beismerésben vannak, letartóztatták, de egyidejűleg Coragea Mihai ellen, aki öt évig hallgatott a gyilkosságról, bűnpártolás miatt megindították a vizsgálatot.

Vasárnap nem szabad hetivásárt tartani. Bukarestből jelentik: A minisztertanács legutóbbi ülésén Sassu miniszter javaslatára odamódosította a vasárnapi munkaszünetről intézkedő törvényt, hogy a hetivásárokat csak hétköznapokon szabad megtartani.

Meghalt a norvég minisztereinek. Stokholmból jelentik: A norvég miniszterelnök meghalt.

Halállal fenyegették meg Parhon tanárt. Bukarestből jelentik: Parhon egyetemi tanár, az ismert parasztpárti vezér fenyegető levelet kapott a „halálligától“. A levélben a „halálliga“ bejelenti, hogy Parhont halálra ítélte és ha romboló munkáját továbbfolytatja, végrehajtják rajta az ítéletet. Parhon tanár nem tulajdonít fontosságot a fenyegetésnek.

Felrobbantották az ulsteri obeliszket. Londonból jelentik: A protesztantizmus emlékére emelt százötven láb magas híres ulsteri obeliszket ismeretlen tettesek felrobbantották. Az obeliszket teljesen elpusztult.

Földrengés — négyezer halottal. Allahabadból jelentik: A június huszonöt-huszonhatodikára virradó éjszakán földrengés pusztított, amely hat községet rombadöntött. Négyezer ember életét vesztette.

Rablóvilág Montenegroban. Cettinjből jelentik: Basovics Ujó rablóvezér bandájával a niksicserületben garázdálkodik és több rablógyilkosságot követett el az utolsó napokban. Az üldöző csendőrséggel a banda összeütközött és formális harcra került a sor, amelynek folyamán a rablóvezérnek ismét sikerült az erdőkben elmenekülnie.

Meggyilkolták Palesztina rendőrfőnökét. Jeruzsálemi jelentés szerint Palesztina déli kerületének rendőrfőnökét meggyilkolták, titkárát pedig súlyosan megsebesítették.

Arab lap — héber nyelven. A Haifában megjelenő „Auphir“ arab lap elhatározta, hogy hébernyelvű hetilapot ad ki „Hasofar“ címen az arab-zsidó közlekedés fejlesztésére.

Öngyilkosságba kergették az idegei. Most hagyta el a kolozsvári klinikát Sultenoiu Demeter zupás-örmester felesége, aki még május nyolcadikán öngyilkosságot kísérelt meg. Az ideges asszony valami családi ügy miatt összeszólközött a férjével, aki nem akarta még jobban felizgatni s inkább elment hazulról. Utközben két lövést hallott, mire visszafordult, a feleségét vérében találta. A mentőkkel bevittette a klinikára, ahonnan háromheti kezelés után hazaengedték. A rendőrség részéről Pop János bünygyi jegyzőkönyvvezető hallgatta ki az asszonyt. Soltenoiu né elmondotta, hogy nem az urával való összekoccanása készítette rá, hogy mellöje magát, hanem súlyos idegbaja miatt már régóta készült az öngyilkosságra. A szerencsétlen asszonyt most otthon ápolják.

Megőrült a rituális fürdőben. Szatmári tudósítónk jelenti: A zsidó hitközség rituális fürdőjének egy takarítóje olyan módon tréfált meg egy G. Helén nevű leányt, hogy az ideggyöcsöket kapott. A szerencsétlen leányról az orvosi vizsgálat megállapította, hogy megőrült és öröklése önvészélyes. A végzetes tréfa szerencsétlen áldozatát ma szállítják át a máramaroszigeti elmekórházba.

* Tapéták a legmodernebb és művészi kivitelben, bársony, selyem és legszebb mintákban kaphatók a Friedmann-féle könyvkereskedésben Kolozsvárt, Fötér 26. Szobák és lakások tapétázását vállalom. Minták vételkötelezettség nélkül megtekinthetők.

* A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szivdobogás oly eseteiben, melyek dugulástól származnak, a Ferenc József keserűviz kifizitítja az emésztés útjait és elhárítja a vértolulást. (3)

Frissen hámozott citrom és vadnarancs naponta 300—400 drb. kapható, amíg a készlet tart

Szilágyi Eleonora
Ikkörnyárban, Calea Reg.
Ferdinand 107

A hamburgi szocialista kongresszus az antiszemitizmus ellen

(Hamburg, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hamburgi nemzetközi szocialista kongresszus a nemzeti elnyomás és az antiszemitizmus ellen a következő határozati javaslatot fogadta egyhanguan el:

„Az egyesült internacionálék kongresszusa felhívja minden ország valamennyi szocialista pártját, hogy a nemzeti gyűlésre kiirtására lépjen sorompóba. Különösen kötelesség ez azokban az országokban, melyek nemzeti kisebbségeit megfosztják politikai és nemzeti jogaitól.

Egyes országokban a fascizmus az antiszemitizmus formáját vette fel és ez olyan veszélyt jelent, mely ellen az egész munkástársadalomnak küzdenie kell. A kongresszus felszólítja azokat az országokat, ahol nemzeti kisebbségek élnek, különösen pedig a békeszerződések alapján alakult új államalakulatok szocialista pártjait, hogy minden erejükkel igyekezzenek a demokratikus önkormány-

A munkaügyi miniszter törvényvel akarja hatálytalanítani a semmitőszék ítéletét

A munkálatok elszánt harcra készülnek

(Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk, hogy bukaresti kormánykörök a legfőbb semmitőszéknek május elsején a munkásbiztosítópénztárak ellen hozott megfélemléshatározat ítéletébe nem tudnak belenyugodni. A munkaügyi minisztériumban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a semmitőszék ítéletének ellensúlyozásául visszaható erejű törvénytervezetet készítsenek a munkásbiztosítódíjak felemeléséről. A törvény teljesen hatálytalanítaná a legfőbb bíróság ítéletét. A munkaügyi minisztériumban ezzel a tervvel egész komolyan foglalkoznak és a napokban a munkásbiztosítópénztárak területi igazgatóit is értekezletre hívták e tárgyban. Kolozsvárról Russu igazgató jelent meg az értekezleten, amelynek tárgyalásai nyomán alakult ki a törvénytervezet gondolata. amelyet a törvényhozás elé akarnak vinni. A törvényjavaslat az őszi ülészek megkezdéséig elkészül és a minisztérium a parlament első heteiben tárgyalatni fogja.

A hir erdélyi munkaadói körökben nem okozott meglepetést. Tudták, hogy a minisztérium, amelynek az ítélet egyik törvénytelenül kiadott rendelkezését semmisítette meg, nem fog ebbe belenyugodni. Munkatársunk ma beszélgetést folytatott a Gyáriparosok és Munkaadók közös szövetségének egy vezérével, aki az ügyről ezeket mondotta:

— Nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy Erdélyben és a Bánátban a munkaadó és munkás közötti harcban sohasem a teherviselők voltak a támadó fél. Tessék csak visszaemlékezni, amikor a munkásbiztosító autonómiáját elkobozták és a teherviselő társadalom megfosztott az ellenőrzés jogától, akkor mi védekező pozícióba helyezkedtünk, nem támadtunk senkit, csak jogainkat védtük. A balesetbiztosító díjak előlegezésénél törvénytelen mértékben és módon emelték a díjakat és mindenkor a munkáspénztár volt a fél, amely az összeütközést provokálta. Ha azonban tovább is ebben a provokáló modorban fogják sérteni érdekeinket, bele fognak kényszeríteni a harcba, amelyet legszívesebben mi kerülnénk el. Annakidején abból a szempontból indultunk ki és ma is ugyanaz az álláspontunk, hogy a munkásbiztosítót, Erdélynek és Bánátban ezt az egyetlen szociális intézményt, a lehetőség szerint a szélső küzdelmekről és a küzdelmek nyomán járó esetleges összeomlástól megvédjük.

— Fájdalom, védekező akcióinknak, felterjesztéseinknek, bizottsági üléseinknek, tömegtiltakozásainknak alig volt pozitív eredményük. A munkáspénztárak vezérigazgatósága részéről a betegségyjzárulékok törvénytelen felemelésével a teherhordó rétegek ellen újabb támadás intézött és ezzel olyan elkecsereződést okozott, hogy most már ennél a pontnál a munkaadók támadásba voltak kénytelenek átmenni. Nem fogjuk tűrni, hogy a miniszter a legfőbb semmitőszék ítéletét kicsu-

zatot és a kulturális szabadságokat biztosítani. Egyedül ezek a princípiumok teremthetnek békét a kisebbségek és azon államok között, melyekben élnek.

A kongresszus zárótülésén Kaplinsky, a Poale Cion delegátusa előadást tartott Palesztináról, amelyben a szocialista zsidó munkásság felfogását ismertette a palesztinai zsidó nemzeti otthon kérdésében.

A szervező bizottság részéről Adler Frigyes arról referált, hogy miért maradt ki a Poale Cion az internacionáléból. Adler azt indítványozza, hogy a Poale Cion, mint internacionális alakulat legyen tagja az internacionálénak, míg a többi pártok országokénti alakulataikkal szerepelnek. Ezt el is fogadták s elhatározták a szervezeti szabályzat megfelelő módosítását. A Poale Ciont és az örmény munkásságot az egyesült internacionálék végrehajtóbizottságában Kaplinsky (Poale Cion) és Barandian (örmény) felváltva képviselik.

folja azzal, hogy visszaható erejű törvénnyel hatálytalanítson ilyen fontos ítéletet: ha kell, a trón elé is visszük ügyünket.

Az országhoz apellálunk elsősorban a készülő alkotmánysértés miatt és reméljük, hogy a törvényhozás sem fogja szó nélkül megszavazni azt a javaslatot, amelynek semmi más célja nincs, mint egy törvénytelen rendelet presztizsének a megóvása. És ha harcra kerül a sor, akkor a semmitőszék elé visszük az autonómia ügyét is, az előlegezett biztosítási díjakat és mindazokat az ügyeket, amelyekben még döntést kérünk. Nem kétséges, hogy a döntés ezekben az ügyekben is a mi javunkra fog szólni.

Költözködik a VI. hadtest

A kolozsvári iparkamara visszakapja székházát

(Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két és fél évvel ezelőtt a kereskedelmi és hadügyminisztérium közös rendelkezése a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kiűrtette a Calea Victoriein lévő hatalmas palotáját, amelynek helyiségeiben a VI. hadtest kommandójának irodáit rendezték be. Kolozsvár kereskedő- és iparoskörei, a városi magisztrátus és más érdekeltek rendszeres intervenció-sorozat indították a kamarai székház visszacszerzésére. Egyik-másik akció már-már sikerrel kecsegtetett és többiben kerültek forgalomba hírek, hogy a hadtestparancsnokság visszaadja a Kossuth Lajos-utcai palotát a kamarának, ez azonban nem következett be. De a székházra egyre nagyobb szüksége volt Kolozsvárnak, különösen amikor komoly formában fölmerült az áru- és értéktőzsde felállításának terve. A kamara kérésére a városi tanács ekkor fölajánlotta a katonaságnak, hogy a hadtestparancsnokság irodáit más, megfelelő helyiségben helyezze el, de az erre vonatkozó tárgyalások félbeszakadtak.

A kamara ekkor újabb memorandummal fordult Sassu miniszterhez, akinek közbenjárására a hadügyminisztérium elrendelte, hogy a hadtestparancsnokságnak június végéig át kell adnia a székházat a kereskedelmi kamarának. E rendelet alapján a hadtestparancsnokság pénteken megkezdte az épület kiűrtését. Az új irodákat a Honvéd-utcai 83-as kaszárnyával szemben levő katonai javítóműhelyben helyezik el, amelynek átalakítása már hónapok óta megkezdődött. A műhelyt viszont a Szentgyörgy-kaszárnyába helyezték át. Értesülésünk szerint a kamarai székház kiűrtése legkésőbb június tizedikéig befejeződik és akkor eredeti rendelkezésének adják át.

Munkatársunk érdeklődésére Caciula Miklós iparkamarai titkár kijelentette, hogy a székház kiűrtésének megkezdéséről a kamarának hivatalosan nincs tudomása, de ismeri azt a kormányrendeletet, amely felszólítja a hadtestparancsnokságot, hogy a Kossuth Lajos-utcai palotát, amelybe 1920. decemberében költözött be, június végéig adja vissza a kamarának.

— Ha a székházat megkapjuk, — folytatta Caciula titkár — elsősorban a kamara irodáit költöztetjük vissza, hogy az iparoségylet helyiségei felszabaduljanak. A székházban fogjuk elhelyezni az összes szindikátusokat, valamint a kereskedelmi és iparfelügyelőség irodáit is. S amennyiben a kolozsvári tőzsde ügye a megvalósulás stádiumába jut, annak helyiségei számára még egy emeletet húzunk a palotára, amelyet előzetesen valószínűleg renoválni kell. A jókarbahozás költségeit abból a 220 ezer lejből akarjuk fedezni, amellyel házbér fejében tartozik nekünk a katonaság.

A kamarai székház ügye tehát elintéződött. A benne elhelyezendő szindikátusi és iparfelügyelőségi irodák régi helyiségei sorsáról a lakáshivatal fog dönteni.

RÓTH cipész

OLUJ,
Str. St. O. Iosh

volt
Szép-
utca

Konkurs

In unserer orth. izr. Gemeinde wird ein
מרכיב וירא ה' מרכיב שוחט וזריגליה. Vor-
beter קורא ובעל der von 3 anerkannten orth.
Rabbiner — קבלות hat für ein Probejahr ge-
sucht.

Gehalt laut Übereinkommen.

Reisespesen werden nur dem Akzeptierten
vergütet.

Petroşeni, 24. Mai 1923.

Offerten zu richten an:

Anton Müller
Primrabin.

5659

Árverés.

Alulírott mint érdekelt közhírré teszem, hogy az én és több társam tulajdonát képező Dej (Dés)-en Piața Unirei (Főter) 2 szám alatt levő ház és ugyancsak Dejen Piața Principele Carol (Ovártér) 6. sz. alatt levő két ház a bíróság által elrendelt közösség megszüntetése céljából a deji telekkönyvi hatóság 761/1923 sz. hirdetménye folytán 1923 július 6-án d. e. 10 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni.

Az árverés Dej-en a törvényszéki palotában levő telekkönyvi hatóság hivatali helyiségében fog megtartatni s bánatpénzül a vételár 10°/^o-át kell letenni.

Bővebb felvilágosítás alulírottal nyerhető.

Őzv. Vásárhelyi Lajosné
Dej (Dés) Piața Principele
Carol (Ovártér) 5 sz.

Szülők, iskolák figyelmébe!

A napokban jelenik meg:

KABBALISTÁK ÉS CSODATEVŐK

LEGENDÁK SZENT EMBEREKRŐL

*

A legszebb iskolai ajándékkönyv
Nevelő és szórakoztató olvasmány

*

Diszes kiállításban ára füzve 24 lei, kötve 40 lei.
Iskolák, egyesületek és csoportok engedményt kap-
nak. Könyvkereskedőknek magas rabatt.

*

Az „Uj Kelet” könyvosztálya, Cluj
Strada Baron L. Pop 10.

Kötött, szövött és norinbergi árak nagy-keres-
kedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér,

Schönberger, Spitz & Co. 1352

Közg

Románia e keresked

(Kolozsvár, ju-
tótól.) Az inter-
kongresszust most
kongresszus tagjai
a köztársaság nagy-
zsonyt is. A „B. 2
beszélgetést folytat-
gátással, aki Rom-
delmi viszonyáról

— Az interpa-
gresszus a megjelen-
tős benyomást tett.
mindazokat az alap-
ujjaépítése szempont-
egyszerűsödött szám-
azon államok képvis-
gresszusra, egyetlen
szágokban a keresk-
volt a főcél. Ami
közötti viszonyt ille-
erra, hogy a közeli
ros gazdasági kapc-
gal meglepett benn
Csehszlovákia rövid-
natos, hogy minden-
sággal dolgozzanak
vakiában.

Romániában,
uti közlekedést ille-
ban a tempóban,
végén nálunk olya-
lyeknek elhárítás-
körök legnagyobb-
tónkre volt téve,
nem felelt meg a
leteinek, használ-
már napról-napra
szonyok.

Arra kell
között minél elő-
jöjjenek létre, a
renciaik állják ut-
hogy a közeljövő-
rendezett költség-
szonyaink már
adósságaink ma-
máskül évtől ota-
tünk fel kölcsönt-
liót törleszteni t-
konferencia határ-

Az erdélyi
értekezlete. M-
Nagyvárad, Bras-
Csernovitz keres-
viselői Marosvás-
a két országgrész-
lémait összefogla-
kormányánál. Ez-
lett volna megta-
értekezletet jun-
vásárhelyen, ah-
Szevér, továbbá
képviselet a ko-
mara előterjeszt-
a kamarai illet-
egységesítése, a
lálás körül ford-
egységesítés és
ségek ügyét fo-
Selényi
jelentik: Dr.
Bécsbe és Se-
gyár Budapes-
letére szomb-
A vacsorára
hívták meg.

Mégis

Közgazdaság

Románia és Szlovénia kereskedelmi viszonya

(Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az interparlamentaris kereskedelmi kongresszust most fejezték be Prágában. A kongresszus tagjai közül többen meglátogatták a köztársaság nagyobb városait, közöttük Pozsonyot is. A „B. Z. am Abend“ munkatársa beszélgetést folytatott A. Bursan román delegálttal, aki Románia és Szlovénia kereskedelmi viszonyáról így nyilatkozott:

— Az interparlamentaris kereskedelmi kongresszus a megjelentekre mély és úgy érzem, tartós benyomást tett. Precíz formában szövegeztük le mindazokat az alapvető elveket, amelyek Európa ujjiépítése szempontjából fontosak. A munka leegyszerűsödött számunkra Prágában, hiszen mindazon államok képviselői, akik eljöttek erre a kongresszusra, egyetlen cél elérésére törekedtek: országukban a kereskedelmi válságot megelőzni. Ez volt a főcél. Ami a Románia és a Csehszlovákia közötti viszonyt illeti, minden reményem megvan arra, hogy a közeljövőben a két állam között szoros gazdasági kapcsolatot létesíthetünk. Valóságilag meglepett bennünket a hatalmas munka, amit Csehszlovákia rövid fennállása óta végzett. Kíváncsúság, hogy minden államban ugyanolyan komolyan dolgozzanak az ujjiépítésen, mint Csehszlovákiaiban.

Romániában, fájdalom, különösen ami a vasúti közlekedést illeti, nem dolgozhattunk még abban a tempóban, amilyenben kellene. A háború végén nálunk olyan dezolált állapotok voltak, amelyeknek elhárítása még ma is egyike az illetékes körök legnagyobb gondjainak. A kocsiállományunkra volt téve, a lokomotívok, amelyeknek száma nem felelt meg a megnagyobbodott állam szükségleteinek, használhatatlanok voltak. Azonban ma már napról-napra e tekintetben is javulnak a viszonyok.

Arra kell törekednünk, hogy a két ország között minél előbb szoros gazdasági kapcsolatok jöjjenek létre, amelyeknek egyelőre a valutadifferenciák állják útját. Meg vagyok róla győződve, hogy a közeljövőben a lej javulni fog, minthogy rendezett költségvetéssel dolgozunk. Pénzügyi viszonyaink már annyira javultak, hogy külföldi adósságaink ma már rendezetteknek tekinthetők és másfél év óta a jegykibocsátó bankoknál nem vetünk tel kölcsönt, sőt a régi adósságból ötszázmilliót törleszteni tudtunk. Remélem, hogy a prágai konferencia határozatait képesek leszünk realizálni.

Az erdélyi és bukovinai kamarák közös értekezlete. Megirtuk, hogy Arad, Temesvár, Nagyvárad, Brassó, Marosvásárhely, Kolozsvár és Csernovitz kereskedelmi és iparkamaráinak képviselői Marosvásárhelyen értekezletet tartanak, hogy a két országrész közös kereskedelmi és ipari problémáit összefoglalva, előterjesztéseket tegyenek a kormányknál. Ezt az ülést, amelyet június 3-án kellett volna megtartani, egy héttel elhalasztották. Az értekezletet június 10-én fogják megtartani Marosvásárhelyen, ahol a két elnök, Negrutiu és Pop Szevér, továbbá Caciula és Tatai titkárok fogják képviselni a kolozsvári kamarát. A kolozsvári kamarára előterjesztései különben az egészségtelen ipar, a kamarai illetékek, a zárszámadási jóváhagyás egységesítése, a spekulációs törvény elleni állásfoglalás körül forognak. A brassói kamara a naptár-egységesítés és a pályaudvarok körüli rendellenességek ügyét fogja szövegezni.

Selényi és dr. Pick bucsuja. Tordáról jelentik: Dr. Pick Valdemár a Solvay-művek Bécsbe és Selényi Vilmos a tordai cementgyár Budapestre kinevezett igazgatója tiszteltetére szombaton este bankettet rendeznek. A vacsorára a város társadalmának színe-javát hívták meg. Sokan Kolozsvárról is elutaznak

a két kiváló közgazdasági ember bucsulakomájára.

Tovább javult a lej Párisban. A mai párisi nyitáshoz a lej tovább javult. A tegnapi 775-ös árfolyamról 780-ra emelkedett. További javulás várható.

Esnek az értékpapírok a budapesti tőzsdén. Budapestről jelentik: Az összes értékpapírok árfolyama a legutóbbi jegyzéshez viszonyítva gyengült. Az esésben a Ganz-Danubius vezet, egy nap alatt hetvenöt ezer koronát veszített az értékéből. Az értékpapírok esése indokolatlan, mert a korona Zürichben gyengült és így emelkedésnek kellett volna bekövetkeznie.

Az export-import ügye és a kereskedelmi kamarák. Bukarestből jelentik: Június 2-án délután 5 órakor a pénzügyminisztériumban az ország összes kereskedelmi testületei képviselőinek bevonásával megtárgyalják az export-import ügyeket. Az őszi szállításokra való tekintettel elsősorban a gabona- és faexport ügyeit fogják tárgyalni. A kolozsvári iparkamara dr. Berecky Sándorral képviselteti magát az értekezleten.

Külföldi érdeklőségek Csehszlovákiaiban. Prágából jelentik: A prágai statisztikai hivatal kimutatása szerint a Csehszlovákiaiban levő idegen érdeklőségek a következőképp oszlanak meg. Gazdasági ipari vállalatoknál érdekelve van Magyarország 37, Ausztria 26, Németország 24, Anglia 6, Amerika 3, Belgium 3, Itália 2, Hollandia 2, Franciaország, Dánia, Svájc és Görögország 1—1 esetben. A statisztikai kimutatás 1922 december 31-iki összeállítás szerint készült. Megjegyzendő ehhez, hogy Csehszlovákiaiban összesen 995 ipari és kereskedelmi részvénycsoporthoz áll fenn.

A dunai hajózás szabályozása. Prágából jelentik: A csehszlovák kormány behatóan foglalkozik a dunai hajózás szabályozásának kérdésével és szándékában van a mai viszonyok egyszerűsítése és olcsóbbá tétele céljából az érdekelt államokhoz konkrét javaslatokkal fordulni. Ezek főleg az ellenőrzés, revízió és határátlépés megkönnyítésére vonatkoznak, valamint a vámkezelésre, amivel kapcsolatban leszállítanak a mai díjakat. Ezzel talán kezdetét veszi a tarifaegység rendezése.

Az állatkivitel szindikálizálása. Bukarestből jelentik: A „Zoon“ társaság javaslatot tett a kormánynak, hogy a társaság keretében szindikálizálják az összes állatexportőröket. A szindikálizálásnak a belföldi húsgyártás biztosítása s az állatkivitel minél nagyobb hasznosítása lenne a célja. A kereskedelmi miniszter legközelebb tanulmányozni fogja a javaslatot.

A mai valutapiac

Javult a lej. Visszaestek a külföldi értékek. Zuhan a német márka és a francia frank

(Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej tegnapi váratlan javulása a nyugati devizák iránti keresletet lecsökkentette, minek következtében az árfolyamuk is fokozatosan csökkent. A svájci frankért a tegnapi 3650-es árfolyammal szemben ma csak 3530-at fizetnek. Magánértesülések szerint a lej a mai párisi tőzsdén tovább javult és már elérte a 790-es árfolyamot. A német márka a mai zürichi nyitáshoz tovább esett. Az esés következtében a berlini tőzsdén a külföldi értékek eddigi legmagasabb árfolyamukat érték el. A dollár 72.500 márkára, a font sterling 335.500 márkára emelkedett. A francia frank a mai zürichi nyitáshoz a tegnapi zárlethez viszonyítva egy fél frankot veszített az árfolyamából.

Irányzat: A nyugati devizákban további gyengülés, német márkában és francia frankban esés.

Június 1-én, 100 lejért fizettek Kolozsvárt: 3300—3400 magyar koronát, 34500—34700 osztrák koronát, 7-70—7-71 francia frankot, 2-83—2-84 svájci frankot,

0-50—0-51 dollárt, 10-51—10-52 olasz lírát, 34000—34200 német márkát.

Valutapiac június 1-én:
Bukarest. Devizák: Páris 1300, London 925, Newyork 200, Róma 945, Zürich 36 1/4, Prága 585, Bécs 29-25, Budapest 4-20, Berlin 33.

Bukarest. Valuták: Márka 50—55, léva 140—155, török lira 140—150, font sterling 890—895, francia frank 1340—1350, svájci frank 34 1/2—35, lira 900—920, drachma 260—270, dinár 210—215, dollár 210—215, Napoleon 720—730, osztrák korona 29 1/2—30, magyar korona 410—420, cseh korona 600—605, lengyel marka 40—45.

Zürich. Nyitás: Berlin 75, Newyork 554, London 2562, Páris 3600, Milano 2610, Prága 1655, Budapest 10, Belgrad 630, Bukarest—, Varsó 100, Bécs 78, Bécs bélyegzett—.

Zürichi zárlehet: Berlin 77, Newyork 554, London 2563, Páris 3605, Milano 26, Prága 1655, Budapest 10, Belgrad 637 1/2, Varsó 100 Bécs 78 1/4.

Berlin. Nyitás: Róma 3411, London 335500, Newyork 72500, Páris 4702, Zürich 13100, Prága 2166.

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-T.
CLUJ—KOLOZSVÁR, PIATA UNIRU (VOLT FÖTÉR) 20 SZ.

! elvállal a külföld bármely piacára kifizetéseket
napi vagy fix áron, vásárol devizát és effektív valutát a legelőnyösebb feltételek mellett

SAFRUTH LIBRÁRIA CLUJ

„HAOLAM“ — „העולם“

A cionista világszervezet héber nyelvű hetilapjára előfizetéseket felvesz a SAFRUTH.

Május havi előfizetési díj 45 lei, portó 5 lei. Egyes szám ára 12 lei.

Ugyanott megrendelhető Giasner Moses főrabbi fényképe (Palesztinába utazása előtti felvétel). A képet 30 lei behűtése ellenében franco szállítjuk. Egy ügyes tanulóknak fizetéssel felvétel.

Budapest Berlin

GYERMEK ÉS SPORT-KOCSIJAI NAGY KÉSZLET MIATT MÉLYEN LESZÁLLÍTOTT ÁRBAN

FISCHER ALBERT ÉS TÁRSA

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 61

Berlin Budapest

Feketeerdői üveg és mindennemű porcellánárut legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő
áruházában vásárolhat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 4.
Engross! 1484 Endetail!

TUNGSRAM

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

Szerkesztői üzenetek

M. Sándor, Gyalár. 1. Az ön problémája a legtöbb erdélyi zsidó szülőt foglalkoztatja. Az ismeretes iskolarendelelet tényleg súlyos helyzet elé állította a zsidó tanulóifjúságot. Ha figyelemmel kísérte az Új Kelet májusi számait, azok egyikében részletesen foglalkoztunk a kolozsvári Tarbut internátusépítési akciójával. A vidéki szülőknek, akik gyermekeik iskoláztatását biztosítani akarják, ajánlatos lesz minél nagyobb mértékben résztvenni a százejes névértékű részjegyek jegyzésében, hogy az internátus mielőbb megnyílhat. Átmenetileg, amíg ez a terv megvalósul, talán magántanulóknak irassa be gyermekeit a Tarbut-gimnáziumba, melynek főigazgatójától (Cluj, str. Filipescu 1.) ezirányban részletes felvilágosítást kaphat. 2. Levél megy.

L. Lipót, Arad. Érdeklődésére levélben válaszolunk. Most csak annyit közlünk, hogy kéreztet egyesületek vannak ugyan külföldön, de a címekkel nem szolgálhatunk.

M. József, Alba-Julia. Nagyon érdekes levélét és a mellékelt cikket elolvastuk. Kérjük, küldje be nekünk a jelzett újdonságokat, amiket tudós még nem tudott világhosszra hozni, de a jelenlegi irását, minthogy csak általánosságokkal foglalkozik, nem tudjuk használni. Bővebbet levélben.

D. D. 1. Ön lényegesen téved, vagy félreértette május tizenhatodik cikkünket, amelyben azt írtuk meg, hogy Magyarország egyoldaluan kötelezte magát a hadikölesönkötvények beváltására, de hogy azt mikor kezdi meg, még nem tudni. Talán a magyar konzulátus tudna felvilágosítással szolgálni. Egy ezerkoronás kötvény paritása nem 80 ezer lej, hanem csak 36 ezer magyar korona. 2. Multkori levélét, amelyre most hivatkozik, nem kaptuk meg. Kérjük írja meg még egyszer, hogy miben kívánja utbaigazító tanácsunkat.

M. Jakab, Gyulafehérvár. Ha tényleg megállapítható, hogy a szállításhoz szükséges kellekekért Gyulafehérváron magasabb díjakat szednek, az anomáliáról illetékes helyen tegyen följelentést. De előbb kérjen információt valamelyik szállítócégtől, hogy ezek a díjak városonként mennyiben különböznek. Tudunkkal a nyomtatványok díja az egész országban egységes, csak a szállítási tarifánál vannak távolságszerű differenciák.

R. Sándor, Marosvásárhely. A kért igazolványt postára tettük, bélyegeztesse le az ottani rendőrséggel.

N. Jenő. Amit versében mond, csupa igazság, — de még nem vers. Nagyon sokat kell tanulnia, fejlődnie, hogy elfogadhatót tudjon írni.

SPORT

Zsidó sportélet Zágrábban Várják a bécsi Hakoah-t

Az Új Kelet sportrovatának messzebbmenő célkitűzése van. Ezért határoztuk el, hogy a világ és a belföld zsidó sportjának intenzívebb ismertetését adjuk:

(Zágráb, jun. 1. Az Új Kelet munkatársától.) A zágrábi csapatok közül a „Makkabi” egyesület a második osztályú bajnokságban szerepel. A Makkabi nemrég alakult, s vidéki egyesületek felett már is szép győzelmeket aratott.

Junius közepén Belgrádban zsidó ifjúsági kongresszus lesz, amelyen a zsidó sportverseny lesz. A Makkabi ellenfele a belgrádi zsidó játékosokból kiválogatott team lesz, mert Belgradban még nincs zsidó sportegyesület.

Zágráb sportszencziója különben a bécsi Hakoah szereplése lesz. A kitudó bécsi csapat, amely a világ legjobb zsidó együttese, a Hask és Concordia csapataival játszik.

Élénk atlétikai élet folyik Zágrábban. A Makkabi atlétáit hivatalos tréner Hocke (WSC) készíti elő arra a nemzetközi atlétikai versenyre, melyet a Hask husz éves jubileumára készítenek elő. A versenyen a budapesti VAC híres tornász-

csapata is részt vesz, az uszós számokba pedig a Hakoah már be is nevezett, a hockey-versenyre pedig leküldi kitudó csapatát.

A zsidó sportélet tehát lendületnek indult és minden remény meg van arra, hogy a test kultusza terén is megérdemelt helyet szerez magának.

A bécsi bajnokság negyedik helyén a Hakoah. A bécsi bajnokság élére a Rapid került 29 ponttal, melyet 18 mérkőzésen szerzett. 2. Amateure 26 pont, 19 mérkőzés, 3. Wacker 24 pont, negyedik a Hakoah, e szezonban csak most szenvedte első vereségét a Wackertől. A Hakoahnak 21 pontja van, 8 győzelme, míg 5-ször eldöntetlenül játszott 7-szer veszített Gólaránya 41 : 30.

BMTE—Brasovia 4 : 0 (2 : 0). A csütörtöki mérkőzések országos meglepetése. A második osztályú brassói munkáscsapat tölényes győzelmet aratott a kerületi bajnokságban vezető Brasovia felett. A győzelem értékét emeli, hogy a Brasovia komplett csapattal állt ki. Biró Buzna.

Haggibbor ifj.—CFR ifj. 3 : 0 (2 : 0). Az ifjú Haggibbor tegnap folytatta győzelmes szereplését s könnyen győz a CFR jóképességű ifjúsági csapata felett.

Bajnoki döntő a nagyváradi kerületben. Vasárnap dől el a nagyváradi bajnokság sorsa a NAC—Egyetértés-mérkőzéssel. Ha a NAC veszít, vagy eldöntetlen, úgy a Törekvés bajnoksága elvitathatlan.

A magyar kupa elődöntője. Budapestről jelentik: A Hungaria-úti pályán a négy legjobb magyar csapat játszott a magyar kupa elődöntőjében. Eredmények a következők: UTE—Törekvés 1 : 0 (0 : 0), MTK—FTC 3 : 1 (1 : 1). Döntőbe így az MTK és UTE kerülnek.

A BBTE országos atlétikai versenye. A BBTE országos atlétikai versenyének, melyre a párisi nemzetközi verseny magyar indulóit jelölték ki — jobb eredményei a következők. Magasugrás: Gáspár (183). Súlydobás: Csejthey (13.41). Távolugrás: Haluska (6.93). Gerelyvetés: Gyurkó (52.20). 400 m. staféta: MAC (3 p. 27.4) ellefél nélkül futva, országos rekord.

A margitszigeti nemzetközi tenniszversenyen Vehrung magyar világbajnok verte Rahe német bajnokot.

A vasárnapi bajnoki mérkőzések. Vasárnap ismét két fontos bajnoki játék kerül eldöntésre az Universitatea—KMTE és a Haggibbor—CFR csapatai között. Az Universitatea, bár alaposan tuljatszott, mégis mint a mérkőzés valószínű győztese indul a küzdelembe. Az utána következő Haggibbor—CFR-mérkőzésre a Haggibbor teljes első csapatát állítja starthoz s így a CFR-nek kevés kilátása van a bajnokaspiráns Haggibbor győzelmének megakadályozására.

* Tennisz és uszófelszerelések, tornaikkak nagy választékban érkeztek Sugár & Co. sportáruháza Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Tenniszütők hurozását és javítását vállalja. Kérjen árjegyzéket.

Eredeti gyári árak! Eredeti gyári árak! 1438

„HELIOS”
kötött-szövött árugyár lerakata
Cluj, Piața Unirii (Fötér)
7.

Óriási választék kötött és szövött árugyárban, harisnyák és keztyükben!

Markovits F. ékszerész!
Cluj—Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst disztárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Szombat d. u. 3 órakor: Három a kislány. (Ifjúsági előadás igen olcsó helyárrakkal. Előadó: Márton József. Sorozatszám 417.)

Szombat 8 órakor: Levendula. (Operettujdonság, először. Premier-helyárrakkal. Premierbérlet 56. szám. Sorozatszám 418.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: Karinth Frigyes és Zsolt Béla matinéja. Premier-helyárrakkal.

Vasárnap d. u. 3 órakor: Bucskeringő. (Olcsó helyárrakkal. Sorozatszám 420.)

Vasárnap este 8 órakor: Levendula. (Operettujdonság 2-szor. Premier-helyárrakkal. Bérletszám 421.)

Hétfő: Levendula. (Operettujdonság 3-szor. Rendes helyárrakkal. Bérletszám 140. B. Sorozatszám 422.)

Kedd: Levendula. (4-szor. Rendes helyárrakkal. Bérletszám 141. C. Sorozatszám 423.)

A színházi iroda hírei:

Levendula. A jövő hét műsorán hét estére tűzte a színház a Levendula című operettujdonságát. A Levendula zenéje klasszikusok műveiből van összeszöve, épen úgy, mint a Három a kislány. A szövege telve van költői szépségekkel és rendkívül kacagató helyzetekkel. Szombaton premierbérletben, vasárnap pedig bérletszűnetben, mind a két alkalommal premierhelyárrakkal adják a Levendulát. A jövő heti előadásokat rendes bérletfolyamban, rendes helyárrakkal fogják megtartani.

Karinthy és Zsolt Béla matinéja. Téves az a hír, hogy a vasárnap délelőtti Karinthy-matinét premierbérletben tartja meg a színház. Nyomdahiaból került a műsorba ez a közlés. A matiné, amelynek teljes műsorát holnap fogjuk közzétenni, pont 11 órakor kezdődik s azt premier helyárrakkal tartják meg.

Hol a férjem? Szorgalmasan folynak a próbák a jövő hét színházi szenzációjából, a Hol a férjem? című nagyon elmés vígjátékból. Csütörtökön este lesz a bemutató előadása, amelynek érdekességét fokozza, hogy a női főszerepet vendég fogja játszani: Kálmán Sári, az aradi színház fiatal tehetséges tagja.

Bucskeringő — délután. Kolbay Ildikó fogja a főszerepet játszani a Bucskeringő vasárnap délutáni olcsó helyáras előadásán.

Filmszenzációk. Érdekes újdonságai lesznek még ezen a héten a mozgósínházaknak. Az Abszint című nagyszabású amerikai drámát szombaton az Egyetem-mozgóban, vasárnap az Apolló-mozgóban fogják adni. Vasárnaptól kezdődőleg az Egyetem-mozgóban különleges filmszenzációt mutatnak be, címe Socelyn. A francia forradalom véres eseményei közepette játszódik le az izgalmas drámai cselekmény. Az Uránia-mozgó attrakciója a „Barrada” elnök amerikai kalandortörténet, amelynek cselekménye Amerika, az indiánok élete közé vezet el a nézőt.

Kandia fűző-csokoládé

felülmulhatatlan minőségű. 1/8 kg.-os csomagokban is kapható. Minden háztartásban nélkülözhetetlen.

Még sehol és soha
nem voltak kaphatók
készen olyan kitudó
öltönyök,
felöltők,
fiuruhák,
mint most
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Fötér 10. szám.
Szövetek nagy választékban.

Rothmano Márton szabókelelékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidékimegyvendeléseket postaneszközök

Telefon 494

gyarapo
ha levélben
o o adja fe

Meg nem felel
129

Nagy

rovid, kötött, nor

Cluj, Piat

Raglár

esőköpeny

1502

Ősz h
visszakapj

Haj
1 ü
nál
Kapl
FER

GARDI és
fényképészeti
Cluj-Kolozsvár
(v. Bartha Mik

ROSEN
héber
kedé
Piața M. Vite

Raktáromban
zsidóvallású i
fordítású disz
ajándékok, s
számítva, val

Engros

Karlsbad
porcella
edények
tábla-íveg
lár
ny

AUSL
Cluj
(Sz

Telefon 494 **15%** Telefon 494
gyarapodik vagyona,
 ha levélben vagy személyesen
 00 adja fel rendelmenyét. 00
 Meg nem felelő árut visszaveszünk.
 1291

Nagy Áruház
 rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés
 Cluj, Piata Mihailu Viteazul

Raglán
 esőköpeny, öltöny

Neumann M.
 cégnél Cluj, Főtér
 1502

Ősz haja
 visszakapja eredeti színét a

Hajregenerator
 néhányszori használata által.

1 üveg ára használati utasítással **20 lei**

Kapható kizárólag **1511**
FEKETE DROGÉRIA Târgu-Mureş

GARDI és TÁRSA
 fényképezési műtermei
 Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
 (v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék,
 gyermekfelvételek,
 nagylásók

ROSENZWEIG ANTAL
 héber és rituális könyvkereskedése nagyban és kicsinyben
 Piata M. Viteazul 38 **CLUJ** Széchenyi-tér 38
 (Saját ház) 1499

ספרים שליתים מוזות תפילין
 עטרת ציצית אונג קאפלאך

Raktáromban állandóan kaphatók mindennemű zsidóvallású imakönyvek u. m. magyar és német fordítású diszkótésű imakönyvek, menyasszonyi ajándékok, „Mirjam“ Jahrzeitáblak 50 évre kiszámítva, valamint selyem és gyapjú Tuleszek.

Engros **Endefall**

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárak bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL
 Cluj, Piata Mihailu Viteazul
 (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1353

Pénzének ellensége

az, aki nem győződik meg, hogy

1. **„PARISIEN”**
 rövid-kötött árak a
áruházban

2. **„PARISIEN”**
 Férfidivatkülönlegességek a
áruházban

3. **„PARISIEN”**
 Üveg, porcellán és diszmitárak a
áruházban

4. **„PARISIEN”**
 Gyermekkoszik, gyermekjátékok a
áruházban

legolcsóbban lehet beszerezni!

Cluj, Cal. Reg. Ferd. 12.
 5-92 Telefon 5-92

TELEFON INTERURBAN 14-76
 SÜRGÖNYCÍM:
MONDGRÜN
 HALA DE COLONIALE
FÜSZERCSARNOK
 Cluj, strada Londrei (Hosszu-utca) 1. sz.
Csokoládé **Vanilla** **Gukor**
 nagyban is kapható. Szolid napi árak!

Íródaberendezések
Kopenetz gépezemű asztalosműhelyben olcsón szereshetők be
Cluj, Honvéd-utca 92

Mégis csak legjobb a
„RASOL IDEAL”

késnéküli borotváló por, amely az ország legrégibb gyártmánya.

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a legerősebb) 1/4 és 1/2 kg.-os szép kivitelű csomagolásban. #1481

5 kg. vétel franco-franco lei 130.—, kisebb mennyiségben lei 30.— kg.-kint. Hozzávaló csontkés darabonkint lei 17 és 25

Óvakodjunk az ártalmas összetevőtekekből összeállított utánzatoktól. Csak az „Ideal” felirású a valódi, melynek jóságáért felelősséget vállalok.

Reszling József Iodrász
 Cluj, C. R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

Főelárusítóhelyek:

Glanczmann Adolf illatszertár Sighetul Maramures	Jungreis Miksa Bucuresti str. 13 Septembrie 54
Rosenzweig Jakob illatszertár Dej	Max Sporn Cernauti Piata Dacia 3

valamint minden drogériában kapható.

GOWAG
 KÖZKERESETI TÁRSASÁG
Goldstein, Wald és Glasner Cluj
 STR. VLADIMIRESCU
 (V. MIKES KELEMEN UCCA) 17. SZÁM ALATT
 TELEFON 519

Gőz-, gáz-,
 vízvezeték- és csatornázási berendezések
 valamint műszaki cikkek
 állandó nagy raktára.
 Complete fűrdőszobaberendezések
 jutányosan kaphatók

ÉSZET

kislány. (Ifjúakkal. Előadó: 17.)
 perettujdonság, Premierbérlet

hy Frigyes és hier-helyárrakkal. keringő. (Olcsó)

(Operettujdon. l. Bérletszűnet. 3-szor. Ren. 40. B. Sorozat. helyákkal. Bér. 423.)

an folynak a előjából, a Hol tékből. Csütörása, amelynek szerepet vendég aradi színház

Kolbay Ildikó keringő vasár. n. onságai lesznek ak. Az Abszint szombaton az polló-mozgóban g az Egyetem mutatnak be. éres eseményei drámai cselek- a a „Barrada elynek cselek- közé vezeti el

Ízó-csokoládé

kg.-os cso- minden tetlen.

2. sz. postánészkozlók

Épületüvegezés, képkerekezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblaüveg, lámpaárúk és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési forrás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár (v. Ferenc József-ut) Calea Reg. Ferdinand 37. szám alatt, az „Uránia“-palota mellett.

Engros! Endetail!

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius és Badische Anilinek

Sósav
Kénsav
Szalmiákszesz
Ablaktapasz (git)
Firnisz
Tavotta
Olajok
Enyv
Kefeárúk

valamint mindenféle festék- és fűszerárú előnyös árak mellett nagyban és kicsinyben kaphatók.

KALMÁR

Áruforgalmi R.-T. Cluj str. Regina Maria 42

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: börenyvet, csontenyret, csontzsirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsöt, gépszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes huslást, nyers és olvasztott fagygyut

Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország

között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalata tudja lebonyolítani.

Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

HÁZAK Wien I, Rottenurmstrasse 27 Budapest, VII., Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-utca 61. Arad, Simonyi-utca 18. Orsova, Dunapart. Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák: Bruck, Hegyeshalom, Oszon, Biharkeresztes, Békéscsaba, Curtici, Kötgyán, Biharpüspöki.

Fuvarlevél felülvizsgálati iroda
Speciális dunai forgalom!

Táblaüveg, demyonok

korcsmai és mindennemű üvegárúk nagyraktára

Péter és Schwarcz

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

1518

Legelőnyösebb beszerzési forrás

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Lloyd 1479

Barok, csillag és virágcsiszolással valamint adott rajzok után művészi kivitelben készít

HUNWALD, üvegcsiszoló és tükörgyára
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Vlahuta (v. Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tükröket újra foncsoroz o o o

ROTTMANN KÁROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIȘOARA—TEMEȘVÁR

KIRÁLYI UDVARI SZÁLLITÓK

GYÜMÖLCSPÁLINKA TERMELÉS BORNAGYKERESKEDÉS, SZESZSZABADRAKTÁR SZESZDENATURÁLOTELEP. 1364

RUM ÉS LIKÓRGYÁR

COGNAC FŐZDE

Parókákat

és mindennemű hajmunkát, hajfestést, kifogástalanul és jutányosan készít

Paula hölgyfodrász és manicursalon
Cluj, Szentegyház-utca 15. sz.

1437 Ugyanott babaklinika is van.

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid-, nürnbergi-, díszmű- és játékarú nagykereskedése

NUSSBAUM TESTVÉREK

TG.-MUREȘ MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Eladás csak viszonteladóknak!

1513

CHARGEURS REUNIS

ARGENTINA BRAZILIA

Legnagyobb francia

Délamerikai vonal

Vezérképviselőt Nagyrománia részére

ADOLF SALOMON FIA

București, Str. Paris 14

Hajóra szállás:

Hamburg, Havre és Bordeaux-ban

Kitünő kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás, gyors utazás, külön kajutók.

1542

Cérna Telephon 118 **Cérna**

Garantált 400 yardos olasz cérna

1515

Kutya márka

10-20 sz.-ig ..... Lei 139.-
24-50 " ..... " 110.-

Vigogna márka

10-20 sz.-ig ..... Lei 129.-
24-50 " ..... " 103.-

Macska (Lince) márka

10-20 sz.-ig ..... Lei 130.-
24-50 " ..... " 100.-

Kétszarvas márka

24-50 sz.-ig ..... Lei 100.-

Eladások a napi lira-kurzus alapján

Desideriu Serényi

cérna- és pamutárúk nagykereskedése

Timisoara Oradea-Mare

Sürgénycím: „AGIL“

Cérna Telephon 353 **Cérna**

Szombat 1923. június 2.

BYRON S

M. E

București,

Rendszeres félévesi haj

„King Alexa

luxusgözös Consta

tóbe érkezik jun

és indul június

direct Newyo

Gyorsgözöseinkkel

Kajuttók fentartására

Pontos, lelkiism

M. EMBIR

Izrae

Str. R

Coloni

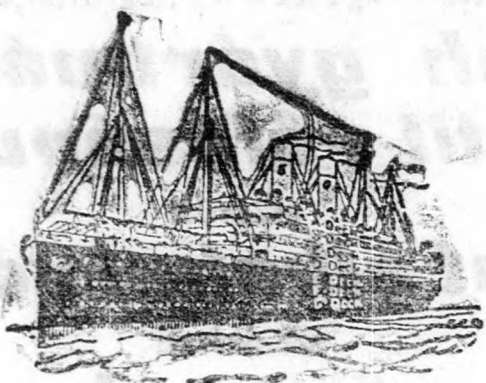
BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.

București, Strada Paris 1, = Constanța direct New-York

Rendszeres félhavi hajójáratok legnagyobb tengerentúli luxusgőzökkel, melyek Constanța kikötőből indulnak

„King Alexander“
luxusgőzös Constanța kikötőbe érkezik június 2-án és indul június 4-én direct Newyorkba

„Constantinople“
luxusgőzös érkezik július 2-án Constanța kikötőbe és indul július 4-ikén direct Newyorkba

Gyorsgőzeinkkel az átszállási költségek 50%-kal olcsóbbak és leiben fizetendők

III. osztályu hajójegy ára Lei 11.500

Kajúttok fentartására, valamint felvilágosítások végett az egyedül szükséges amerikai vízum elnyerésére forduljon elsősorban cégünkhez.

Pontos, lelkiismeretes és érdeknélküli felvilágosításokkal és prospectussal készséggel szolgálunk.

Cimünket megőrizni és följegyezni kérjük.

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1

Izrael Dezső szücsmester

Megérkeztek a legutolsó divatu szőrmeárak. Szőrme és molgkár elleni védőintézet. Javítások és átalakítások a legjutányosabb árban pontosan készülnek

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35

Györgytelep,
BÖRDISZMŰGYÁR
TELEFON:
INTERURBAN. 6.

**BŐRÁRUIPARI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
SÁTMÁR
NAGYROMÁNIA ELSŐ ÉS
LEGNAGYOBB BÖRDISZMŰ
BŐRÖND ÉS TÁSKA ÁRU-
GYÁRA

Coloniale Kereskedelmi R.-T.

Ajánlja: Fűszer, gyarmatárú, export-import cikkeit! A Temesvári Műmalom Concernhez tartozó összes malmok lisztjeinek főlerakata

Marosvásárhely

MAROSVÁSÁRHELY

legelőkelőbb és legolcsóbb bevásárlási forrásai

LANCZET M. FIAI

FÜSZER, VAS, RÖVID-ÁRU. Sürgőnycim: LAN- CZET. Telefon interurban 511. Tg.-Mures. 1445

Lang & Comp. termény, liszt, gabona, uj és használt zsákok vétele és eladása. Zsákkölcsönzés! Tg.-Mures-Marosvásárhely. Telefon 289.

DEUTSCH & BRAUN

textilárú nagykereskedés

Targu-Mures, Piata Reg. Ferdinand (Fötér) 52. Telefon 273

„CSILLAG“ ÁRUHÁZA

Targu-Mures—Marosvásárhely. Női és férfi divatárúknak a legolcsóbb!

Időt és pénzt takarít meg

autogummit vesz **EMIL BLAGA-nál, CLUJ** Piata Stefan cel Mare No 3. Telefon 2-70 Kivánatra árjegyzékkel és leirással szolgál!

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1961
Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernauji (volt Kajántói-ut) 1 szám

Citrom, Narancs

és Sardella gyűrű (ringli) olasz gyártmány érkezett nagyobb mennyiségben

LÉB FIVÉREK

Cluj, Telefon 471

N. é. hölgyközönség figyelmébe ajánlom újonnan fényesen átalakított női

Kalapszalómat

Párisi modellek megérkeztek. Átalakításokat hozott kelméből is jutányosan vállalunk. Gyászkalapok 3 óra alatt készülnek!

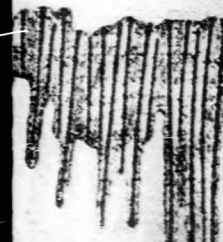
Moskovits Rózsika

(Aubon Marche) Cluj, Str. Memorandului (v. Unió-utca) 9. 1427 Masamod cikkek gyári áron

1923 június 2.

nyonok
nemü
tára

varcz
nyl-tér) 34
1518
ési forrás

KRÖKET
virágcsizolással
ok után
elben készít
és tükörgyára
lyal-utca) No. 3.
foncsoroz o o o

k a t
ajfestést,
n készít
manicursalon
áz-utca 15. sz.
s van.

Cérna

ardos

1515

ci 139.—
110.—

a

ci 129.—
103.—

árka

ci 130.—
100.—

ka

ci 100.—

alapján

nyi

eskedése

za-Mare

Cérna

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja - 10 szög - 20 lei. Jelíges hirdetésekre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegkötség fizetendő.

Malom-u. 16. szám alatt bérbeadó üzlet mel-
lékhelyiséggel együtt.
Bővebb felvilágosítást ad
Schwartz Ignac (Radak-
u.) str. Dacia 5, d. e.
8-9 óra között. 5667

Gyors és gépirónó
azonnali belépésre állást
keres. Megkereséseket
„Azonnal” jellegre a ki-
adóhivatal továbbít. 5671

Singer varrógép el-
adó, vevőt géphimzésre
díjtalanul kitanítom. Bi-
roné Boeska-u. 3. sz.

Eladó kerttel, istál-
lóval ellátott családi ház.
Két nagy utcai szoba,
konyha, fürdőszoba be-
költhető. Str. Decebal
(Rudolf-ut) 16. 5174

Fűszer és esemege-
uzlet italméréssel kiadó.
Monostori-ut 33. sz. 5668

Egy idősebb és egy
fiatal románul, magyarul
beszélő ügyes kiszolgáló
segédet keresek a rőfös
és divatszakmában. Fény-
képes ajánlatot kér Spitz
Bela Satmar. 5656

**Nyomdák
Dobozgyárak
Könyvkötészetek
figyelmébe!**

Képviseljük:

Typograph G. m. b. H. Berlin:
Universal „B” típusú szedőgépek és alkatrészek
Frankenthal Schnellpressenfabrik, Frankenthal:
kő és könyvnyomdagepek, körforgó (rotációs) gépek
Heidelberger Schnellpressenfabrik, Heidelberg:
automatikus kiszolgálású tegely gyorsajtók

Chr. Mansfeld, Leipzig:
könyvkötészeti és cartonage gépek

Klinghard-sche Schriftgießerei u. Messinglinien-
fabrik, Leipzig: cím és kenyerírás, rézleniák.

Szállítunk raktárról:

a legkitűnőbb minőségű festéket, hengermasszát,
taszdórót és a nyomdaiparban használt
összes anyagokat.

Technica R.-T.

Tg.-Mureş

Sürgönycím: Technica. - Telefon 3-36

ARTES

szövművészeti műhely, Cluj
Strada Regala (Majális-u.) 33.

Készíti a legkényesebb igényeket is kielégítő
perzsa és szmyrna szőnyegeket
Vállalja az összes keleti technikájú szőnyegek
szakszerű javítását. 1540

„TACAMUL”

EZÜSTARUGYAR

CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Avram Iancu
volt Petőfi-utca 3

Ezüstöt

a legmagasabb áron vesz!

Gyárt evőeszközöket, dísz tárgyakat
csak viszonteladónak

Telefon 4-82. Sürgönycím: Tacamul Cluj

500000 méter

létező legszebb és legfinomabb
**cseh gyártmányu
textil rőfösánukat**
sikerült
mint alkalmi vételt
rendkívül
**előnyösen besze-
rezni és gyári áron**
azok a
mai naptól kezdve
kizárólagosan csakis a
**detail (kicsinyben)
vásárló közönség**
részére
kerülnek eladásra.

Az elárusítást helyszüke miatt a **cluji**

állomással szemben

lévő **nagyáruházunkban** rendezzük az
alanti árjegyzék szerint:

Az eladás június hó 1-én, péntek reggel 9 órakor kezdődik		Forgalmi napi ár méterenként Lei	Mai eladási ár méterenként Lei
30.000 méter	Deláinek	55.—	35.—
50.000 „	Voilok mosókartonok	45.—	30.—
20.000 „	Francia batisztok	55.—	35.—
30.000 „	Zephírek legfinomabb cérna szálu	65.—	40.—
4.000 pár	Férfi Sockni (Pastell)	15.—	10.—
5.000 „	Női harisnya	25.—	15.—
25.000 méter	Csípke függönyök	45.—	30.—
1.000 garnitúra	6 személyes len damast garnitúrák	500.—	350.—
8.000 drb.	Valódi lentörűköző	65.—	45.—
30.000 méter	Finom vékony selyemszálu chiffonok	42.—	30.—
30.000 „	Lilíom selyemszálu vásznak	50.—	38.—
20.000 „	Alsó lepedővásznak Ia minőségű	120.—	85.—
5.000 „	Finom öltönyszövetek	300.—	175.—
20.000 „	Mosó női szövetek	40.—	25.—

DICK JAKAB ÉS FIA CÉG

világvárosi nagy áruháza

Cluj, állomással szemben

SZERKESZTŐSÉG,
HIVATAL ÉS NY
Cluj, Kolozsvár, S
L. Pop (Brassai-)

Telefon: Szerk
és Kiadóhivatal
Zs. N. Sz. —

A kéziratok kiz
szerkesztőségne
zendők. Kézirate
adunk vis

Cluj-Kolozsvá

Jó Uram.

rén köpogtat a
zalmatlanul ezt
mit s még me
estvéli órára, sz
helyett: betűt,
hog beszámol
csupán, vagy
akarásokról: s
tekről is. Régó
régóta érett be
dult a szív e j

Mert vár
kal meghallgas
kérdései évek
előjötték a to
tek. De dacoso
éven át, s egyr
tünk egymásh
szélesedett, mé
tünk átal. De
szakadék széle,
tük: megettünk
a szakadékban
tegyen. Es egy
már nem lehet
szívbe ivelt a
sorunk és a so

Igy szüle
gondolata, mel
iv iv mellé áll
készen a hid,
mely roppant
össze: három

Hágjunk
mélyébe, mely
zognak, így
meg a választ.

Tudjuk:
bütlenné válni
a néphez, ame
dacos válasz n
a zsidókkal
lehet ez. Az e
a történelmi e
ban nőtt fel s
De nem jel
levő közösség
tradicionális z
kifejtését, köz
csak meg, a
néhány évtize
évszázadoknak
megfeleltek

Legyen
sok zsidóban
kilencedik szá
lyett, a kolle
teremtett új
kétezeréves ta
lyet kissé le
még imádkozá
törvényektől
által felszabad
dásában érezt
és mindenütt
szabadulás ne
önzésével, de